

INFRAȚIUNEA DE LUARE DE MITĂ

De Răzvan DOSEANU

[Abstract](#)

“Crime of bribery”

In this study, the author describes the crime of bribery, as regulated in the Criminal Code.

The structure and the content of the study reveal the comments upon the issues of novelty in the regulation of the crime, upon the prerequisites, upon the constituent content, upon the forms of crimes considering, in the light of the above, the doctrine developed by important names in the field of law (M. Udroi, G. Caian, A. Filipaș, C.-F. Ușvat, O. Loghin, T. Toader, V. Dobrinou, V. Dongoroz, K. Siegfried, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, A. Boro, O. A. Stoica, L. Moldovan, G. Negruț, I.A. Barbu, M. Gorunescu, I. Dumitru, N. Crișu Magraon, C. Crișu, C. Duvac, N. Neagu, V. Rămureanu, V. Papadopol, G. Negruț, I.A. Barbu, P. Dungan, T. Medean, V. Pașca, T. Dima, G. Bodoroncea, V. Cioclei, I. Kuglay, L.V. Lefterache, T. Manea, I. Nedelcu, F.M. Vasile, G. Ionescu, I. Ionescu, Gh. Nistoreanu, I. Molnar, I. Pascu, V. Lazăr).

As a conclusion, the author makes brief considerations as regards the punishment of the respective crime.

Keywords: crime; bribe taking; prerequisites; constituent content; forms of crime; punishments.

1. Aspecte de noutate în reglementarea infracțiunii

Infrațiunea de *luare de mită*, sub aspectul sistematizării sale, este deci reglementată de Codul penal în cadrul Capitolului I, din Titlul al V-lea, „*Infrațțiuni de corupție și de serviciu*” al Părții speciale.

În articolul 289^[1] Cod penal luarea de mită este incriminată într-o *variantă tip*, o *variantă asimilată*, o *variantă atenuată*. Prin Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție^[2], infracțiunea are și o *variantă agravată*.

Varianta tip [prevăzută în art. 289 alin. (1) Cod penal] constă în „fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri”.

Varianta asimilată [prevăzută în art. 289 alin. (2) Cod penal] constă în fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2)^[3], dacă este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

Din coroborarea dispozițiilor art. 308 Cod penal cu ale art. 289, rezultă că luarea de mită are și o *variantă atenuată* de incriminare prin săvârșirea faptei de către persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) Cod penal ori în cadrul oricărei persoane juridice (corupția în mediul privat)^[4].

Varianta agravată (prevăzută în art. 7 din Legea nr. 78/2000) constă în săvârșirea faptei de o persoană care exercită o funcție de demnitate publică; este judecător sau procuror, organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare ori de sancționare a contravențiilor, sau de persoanele care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi.

Analiza pe care o întreprindem are ca suport actualul Codul penal, sens în care, în cele ce urmează, vom analiza conținutul acestei infracțiuni din perspectiva actualului și anteriorului Cod penal, după care vom reda schema clasică de cercetare.

O primă modificare în conținutul juridic al infracțiunii privește elementul material al laturii obiective^[5]. Astfel, luarea de mită se poate realiza de către subiectul activ nemijlocit în una din următoarele modalități: pretinderea, primirea, acceptarea promisiunii și nerespingerea promisiunii banilor sau foloaselor ce nu i se cuvin. Primele trei variante sunt comisive, iar cea de a patra este omisivă, concretizată printr-o inacțiune (cea de nerespingere).

În doctrină s-a afirmat, pe bună dreptate, că această modalitatea elementului material ridică mari probleme în practica judiciară în legătură cu probațiunea faptului că nerespingerea promisiunii conține latura subiectivă a infracțiunii, adică intenția făptuitorului^[6].

Pentru categoria de subiecți activi prevăzuți în art. 175 alin. (2) Cod penal, infracțiunea este sancționată doar dacă se săvârșește în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri. Legiuitorul a decis să nu pedepsească fapta comisă în legătură cu îndeplinirea actului de serviciu de către acești funcționari care prestează un serviciu de interes public.

În privința modificărilor cerințelor esențiale, în art. 289 Cod penal, în loc de sintagma „în scopul îndeplinirii...” se folosește expresia „în legătură” cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor

îndatoriri, iar nu în scopurile menționate mai sus, au fost incriminate în cuprinsul luării de mită faptele care, potrivit vechiului Cod penal, constituiau infrațiunea de luarea sau infrațiunea de primire de foloase necuvenite. Astfel, nu se poate vorbi de o dezincriminare operată prin actualul Cod penal a infrațiunii de primire de foloase necuvenite, faptele incriminate de art. 256 Cod penal regăsindu-se în conținutul constitutiv al infrațiunii de luare de mită prevăzută de art. 289 Cod penal^[7]. Așa cum s-a remarcat, deja, în doctrină, textul art. 289 este foarte asemănător cu textul din Codul penal francez^[8].

Anterior intrării în vigoare a actualului Cod penal ceea ce deosebea esențial infrațiunea de luare de mită de infrațiunea de primire de foloase necuvenite era momentul în care se realizează primirea de către funcționar a banilor sau foloaselor necuvenite. Astfel, în cazul infrațiunii de luare de mită al cărei element material se realizează prin acțiunea de primire, primirea banilor se face înainte de îndeplinirea de către funcționar a actului ce intră în atribuțiile de serviciu ale acestuia și au rolul de a „stimula” o comportare corectă și o îndeplinire promptă de către funcționar a sarcinilor de serviciu. În cazul infrațiunii de primire de foloase necuvenite, acțiunea de primire are loc după ce funcționarul a îndeplinit actul în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia și trebuie privită ca o modalitate de a mulțumi funcționarului pentru realizarea atribuțiilor de serviciu. În această situație, comportarea corectă a funcționarului nu este condiționată de primirea unor foloase necuvenite deoarece primirea se situează în timp ulterior îndeplinirii actului.

Practica judiciară a statuat că de esența infrațiunii de luare de mită este faptul că oricare dintre modalitățile prin care se comite infrațiunea să aibă loc mai înainte ca subiectul activ, funcționarul, să-și fi îndeplinit sau nu atribuțiile de serviciu; dacă aceasta are loc după îndeplinirea ori neîndeplinirea lor, fapta se încadrează în dispozițiile art. 256 care incriminează primirea de foloase necuvenite. Pentru ca fapta să se încadreze în art. 256, se impune, deci, ca folosul să fi fost primit după executarea sau neexecutarea unui act privitor la atribuțiile de serviciu ale funcționarului, cu condiția ca folosul să nu fi fost pretins anterior, iar obținerea lui să nu fie rezultatul unei înțelegeri prealabile îndeplinirii actului.

Potrivit actualului Cod penal, în maniera în care este incriminată infrațiunea de luare de mită, sub aspectul laturii obiective, pretinderea, primirea sau acceptarea de promisiuni de bani sau alte foloase necuvenite poate fi săvârșită înainte, concomitent sau ulterior îndeplinirii, neîndeplinirii, accelerării sau întâzierii actului ce intră în atribuțiile de serviciu ale funcționarului, respectiv îndeplinirea actului contrar acestor îndatoriri. Având în vedere noua definiție a infrațiunii se va reține luare de mită și în cazul în care fapta este săvârșită după îndeplinirea actului, indiferent dacă înțelegerea referitoare la primirea banilor sau a foloaselor necuvenite a avut loc înaintea îndeplinirii actului ori concomitent sau ulterior acestui moment. Potrivit actualului Cod penal constituie infrațiunea de luare de mită și fapta subiectului nemijlocit care acceptă promisiuni ori care pretinde bani

sau alte foloase necuvenite după îndeplinirea unui act ilicit în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia, întrucât variantele alternative ale infracțiunii se comit nu în scopul ci în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau sunt în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.

Practic din modul în care este incriminată infracțiunea de luare de mită în actualul Cod penal, este absorbită infracțiunea de primire de foloase necuvenite prevăzută de art. 256 Cod penal din 1968, ceea ce explică lipsa incriminării în noul cod penal în mod distinct a acestei ultime infracțiuni.

În actuala reglementare s-a renunțat la o parte din variantele agravate prevăzute în reglementarea anterioară în legile speciale (art. 9 din Legea nr. 78/2000, în prezent abrogat), pe când altele au fost reformulate (art. 7 din Legea nr. 78/2000).

„Este necesar ca actul pentru a cărui îndeplinire, neîndeplinire etc., funcționarul pretinde, primește etc. bani sau alte foloase să facă parte din sfera atribuțiilor de serviciu ale acestuia, adică să fie un act privitor la îndatoririle sale de serviciu. Această cerință are o importanță hotărâtoare pentru existența infracțiunii de luare de mită, deoarece, fiind vorba de o infracțiune de serviciu, ea nu poate fi reținută în sarcina unui funcționar decât în cazul încălcării unei obligații ce intră în competența sa de serviciu. În acest sens, s-a pronunțat în mod constant și practica judiciară^[9]. Dacă actul pentru a cărui îndeplinire sau neîndeplinire făptuitorul pretinde sau primește banii sau foloasele nu este un act privitor la îndatoririle sale de serviciu, fapta nu constituie infracțiunea de luare de mită, ci, eventual o altă infracțiune. Astfel, fapta constituie infracțiunea de înșelăciune dacă funcționarul, deși incompetent să îndeplinească actul, a făcut să creadă pe cel care i-a dat banii sau foloasele că îndeplinirea acelui act intră în atribuțiile sale de serviciu. În sarcina funcționarului se va reține infracțiunea de trafic de influență dacă acesta, prevalându-se de o trecere reală sau presupusă la funcționarul competent să îndeplinească actul, primește banii sau foloasele pentru intervenția pe care o va face la acel funcționar. În practica judiciară s-a decis în acest sens – de exemplu că – fapta unui contabil șef care a pretins și a primit o sumă de bani pentru a interveni pe lângă șefii lui, în vederea angajării unei persoane într-un post vacant al serviciului de contabilitate al cărui conducător era, dând un aviz favorabil în acest sens, constituie infracțiunea de trafic de influență și nu aceea de luare de mită.”^[10]

2. Condiții preexistente

2.1. Obiectul infracțiunii

A) **Obiectul juridic generic** la infracțiunile de corupție și de serviciu este reprezentat de ansamblul relațiilor sociale care se constituie și se desfășoară în legătură cu buna desfășurare și realizare a activității de serviciu, care presupune executarea îndatoririlor de serviciu în mod cinstit și corect^[11].

B) Obiectul juridic special al infracțiunii de luare de mită constă în relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității de serviciu a unităților publice, a liber profesioniștilor ori a altor persoane juridice, a căror normală formare, desfășurare și dezvoltare nu ar fi posibilă fără a asigura exercitarea cu cinste, probitate și corectitudine a atribuțiilor de serviciu a funcționarilor publici sau de către alți funcționari a îndatoririlor profesionale^[12].

Fără îndeplinirea acestor îndatoriri, funcționarea unităților publice, a liber profesioniștilor ori a unor persoane juridice private nu ar fi posibilă; de aceea, în cazul infracțiunilor de corupție, accentul ocrotirii penale cade, în primul rând, pe relațiile sociale condiționate de aducerea la îndeplinire a sarcinilor de serviciu și numai în al doilea rând, pe relațiile sociale privitoare la activitatea acestor unități sau persoane^[13].

C) Obiectul material. În legătură cu obiectul material al acestei infracțiuni, atât în doctrină, cât și în practica judiciară s-au exprimat opinii diferite.

Într-o primă opinie^[14], în doctrină s-a afirmat că obiectul material îl constituie mita, adică „banii sau alte foloase, care nu i se cuvin” subiectului activ.

Într-o altă opinie^[15] s-a susținut că la această infracțiune lipsește obiectul material, însă atunci când autorul a efectuat actul pentru a cărui îndeplinire a primit mita, dacă acest act privește un obiect material acesta va fi în același timp și obiect material al infracțiunii (de exemplu, coletul pentru a cărei remitere cu prioritate, factorul poștal a pretins și primit mita). De asemenea, atunci când folosul necuvenit constă în prestarea unei munci (spre exemplu: repararea unui imobil, efectuarea unor lucrări de instalații electrice, zugrăvirea unor încăperi), obiectul asupra căruia se efectuează munca devine și obiect material al infracțiunii și poate servi ca probă pentru existența infracțiunii.

În opinia noastră, actele făcute de cel mituit în favoarea mituitorului nu sunt tipice luării de mită – pentru a se putea afirma că bunurile asupra cărora poartă materialitatea lor constituie obiectul material al infracțiunii -, ci tipice sunt faptele de pretindere, primire sau acceptare a promisiunii. Or, numai dacă acestea ar purta asupra unui bun, operând fizic asupra lui, expunându-l unui pericol sau vătămându-l, bunul respectiv ar putea prezenta obiectul material al infracțiunii de luare de mită^[16].

Ca atare, am putea susține, că infracțiunea în discuție nu are obiect material nici în mod excepțional^[17].

Alți autori susțin expres^[18] sau implicit^[19] (prin neabordarea acestei chestiuni) că luarea de mită nu are obiect material.

În practica judiciară, s-a decis, în mod corect, că infracțiunea nu are obiect material, deoarece banii sau foloasele constituie obiectul mitei, iar nu obiectul infracțiunii^[20].

2.2. Subiecții infracțiunii

A) Subiectul activ (autorul). Pentru a îndeplini această calitate, subiectul activ al unei infracțiuni trebuie să îndeplinească anumite condiții generale pentru a

răspunde penal^[21], și anume: vârsta^[22], responsabilitatea și libertatea de voință și de acțiune.

Pe lângă aceste condiții, pentru a fi considerat subiect activ al infracțiunii în discuție, este necesar să aibă calitatea de funcționar public sau o persoană care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice^[23] dintre cele prevăzute în art. 175 alin. (2) Cod penal sau în cadrul oricărei persoane juridice, caz în care limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime – art. 308^[24] sau vreuna dintre persoanele arătate în art. 293^[25] ori în art. 294^[26].

În *varianta asimilată*^[27], potrivit art. 289 alin. (2), subiectul activ al infracțiunii de luare de mită este funcționarul public asimilat. Deci, este vorba despre persoana care exercită un serviciu de interes public, investită sau supusă controlul autorității, prevăzută în art. 175 alin. (2) Cod penal.

În *varianta agravată* prevăzută în art. 7 din Legea nr. 78/2000, subiect activ este persoana care exercită o funcție de demnitate publică în sensul art. 175 lit. b) teza I.

Tot în această variantă, luarea de mită este săvârșită de un judecător, procuror, organ de cercetare penală sau persoană cu atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor sau persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi (art. 7 din Legea nr. 7/2000). Datorită atribuțiilor specifice privind înfăptuirea justiției ori poziției acestora în cadrul autorității statului, faptele săvârșite de aceste categorii de persoane prezintă un pericol social sporit în raport de faptele săvârșite de alte categorii de funcționari publici^[28].

Pentru existența infracțiunii de luare de mită se cere ca autorul să aibă calitatea de funcționar în momentul săvârșirii acțiunii tipice. Dacă în acel moment făptuitorul nu avea vreuna dintre aceste calități, dar a pretins sau a primit foloasele ori a acceptat promisiunea lor, fapta ar putea constitui eventual o înșelăciune^[29].

În noua reglementare, funcționarul cu atribuții de control^[30] nu mai reprezintă o împrejurare agravantă, deși, cu toată diversitatea de opinii^[31] exprimate în legătură cu înțelesul acestei noțiuni, *de lege ferenda* ea ar trebui reintrodusă.

În privința judecătorilor sau procurorilor^[32], acestea sunt persoanele care au dobândit aceste calități în condițiile prevăzute în Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor^[33].

Ca organe de cercetare penală avem atât organele de cercetare penală ale poliției judiciare, în sensul art. 55 alin. (4) din Codul de procedură penală^[34] raportat, în principal, la prevederile Legii nr. 364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare^[35], cât și organele de cercetare penală specială, în sensul art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală cu luarea în considerare a actelor normative care le reglementează activitatea^[36].

Și practica judiciară^[37] a reținut că fapta persoanei care, în calitate de agent de poliție, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, pretinde și primește o sumă de bani, în scopul de a nu sancționa cu amendă contravențională persoana care a săvârșit contravenții la regimul circulației pe drumurile publice, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită, în variantă agravată, întrucât agentul de poliție constituie, în sensul art. 7 din Legea nr. 78/2000, o persoană care are, potrivit legii, atribuții de constatare și de sancționare a contravențiilor.

Într-o altă cauză s-a apreciat că fapta inculpatului F.F.C. agent șef adjunct de poliție în cadrul Inspectoratului de Poliție al județului Bihor –Serviciul Rutier Bihor, cu atribuții de organ de poliție judiciară, de a solicita în cursul lunii septembrie 2013 denunțatorului K.M. suma de 1200 lei pentru a nu instrumenta un dosar penal în care denunțatorul este cercetat pentru săvârșirea unei infracțiuni rutiere, într-un mod în care să se ajungă la trimiterea în judecată a denunțatorului, din această sumă menționată primind sumele de 700 lei și 200 lei în perioada septembrie –octombrie 2013, și care ulterior pe parcursul urmăririi penale, l-a asigurat pe denunțator că în schimbul banilor urmărește să tergiverseze soluționarea dosarului până la intrarea în vigoare a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală, cunoscând și urmărind crearea unei situații juridice mai favorabile denunțatorului, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită prev. de art. 254 Cod penal raportat la art. 6 și 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000. Prin sentința penală nr. 350/2014 a Tribunalului Bihor acesta a fost condamnat la o pedeapsă de 2 ani închisoare cu aplicarea art. 86 indice 1 Cod penal din 1968, pe durata unui termen de încercare de 4 ani. Apelul declarat de inculpat a fost admis, și s-a dispus în temeiul art. 81 Cod penal din 1968 suspendarea condiționată a executării pedepsei pe durata unui termen de încercare de 3 ani.

Potrivit art. 15 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor^[38], persoana care are atribuții de constatare ori de sancționare a contravențiilor, este acea persoană anume prevăzută în actul normativ care stabilește și sancționează contravenția.

Potrivit alin. (2) al aceluiași articol „Pot fi agenți constataatori: primarii, ofițerii și subofițerii din cadrul Ministerului de Interne, special abilitați, persoanele împuternicite în acest scop de miniștri și de alți conducători ai autorităților administrației publice centrale, de prefecti, președinți ai consiliilor județene, primari, de primarul general al municipiului București, precum și de alte persoane prevăzute în legi speciale”.

Într-o altă cauză instrumentată de DNA Serviciul Teritorial Oradea, au fost trimiși în judecată inculpații I.R. și B.A.S., cauza făcând obiectul dosarului nr. 5256/111/2014. Prin sentința penală nr. 49/18 aprilie 2015, Tribunalul Bihor a dispus condamnarea inculpatului I.R. pentru comiterea infracțiunii de luare de mită prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 și art. 7 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că în exercitarea atribuțiilor de serviciu de inspector în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul

Rutier Bihor a pretins și a primit, împreună cu inculpatul B.A.S. (inspector coordonator în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier Bihor) suma de 1000 euro de la martorul denunțator B.L.C. în legătură cu neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu constând în efectuarea necorespunzătoare a controlului preconizat, manifestarea de indulgență în constatarea și sancționarea contravențională a eventualelor abateri, ce ar fi fost descoperite precum și pentru asigurarea protecției pe viitor a martorului. De asemenea, a fost condamnat inculpatul B.A.S. pentru comiterea infracțiunii de luare de mită prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 și art. 7 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 78/2000, faptă constând în aceea că în exercitarea atribuțiilor de serviciu de inspector coordonator în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier Bihor, a pretins și primit împreună cu inculpatul I.R. (inspector în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier Bihor) suma de 1000 euro de la martorul denunțator B.L.C. în legătură cu neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu constând în efectuarea necorespunzătoare a controlului preconizat, manifestarea de indulgență în constatarea și sancționarea contravențională a eventualelor abateri, ce ar fi fost descoperite, precum și pentru asigurarea protecției pe viitor a martorului. Sentința a rămas definitivă prin neapelare.

De asemenea, în mod similar s-a apreciat în dosarul nr. 6140/111/2013 al Tribunalului Bihor că fapta inculpatei A.C.E. - comisar în cadrul ANPC - Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorului Bihor, de a pretinde în baza aceleiași rezoluții infracționale, cu ocazia unor controale efectuate la magazinul aparținând SC GHM T. SRL Oradea și la depozitul aparținând SC M. SRL Oradea, în trei rânduri suma de 2500 lei de la denunțatorii G.T.M, L.L și G.A. pentru a nu aplica amenzi contravenționale pentru mai multe nereguli constatate în timpul controalelor și pentru a nu extinde controlul și a nu aplica amenzi pentru eventualele deficiențe care ar putea fi constatate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită în formă continuată prevăzută de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal cu aplicarea art. 41 alin. (2) Cod penal cu referire la art. 6 și 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000.

În concret prin sentința penală nr. 246/P/3 decembrie 2013 definitivă prin decizia penală nr. 101/A/2014 a Curții de Apel Oradea nepublicate, inculpata a fost condamnată la o pedeapsă de 2 ani 6 luni închisoare cu suspendare sub supraveghere în temeiul art. 86 indice 1 Cod penal pe durata unui termen de încercare de 6 ani pentru infracțiunea de luare de mită în formă continuată, fiind obligată să restituie denunțătorilor sumele pretinse și primite.

Într-o altă speță Parchetul de pe lângă Tribunalul Satu Mare a dispus trimiterea în judecată a inculpatului R.V.F pentru comiterea infracțiunii de luare de mită, faptă prevăzută și pedepsită de art. 255 Cod penal raportat la art. 6 și 7 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că în data de 06.09.2010, fiind surprins cu prilejul unui control având în portbagaj două sacoșe de țigări marca VICEROY, fără acte de proveniență - a promis agentului R.V.F. suma de 500 euro pentru ca

acesta să nu ia față de el măsurile legale care se impun. Văzând că denunțatorul nu cedează inculpatul a mărit oferta la 1000 euro. Prin sentința penală nr. 276 din 7 decembrie 2010 pronunțată de Tribunalul Satu Mare în dosar nr.10845/83/2010 nepublicată, inculpatul R.V.F a fost condamnat la o pedeapsă de 8 luni închisoare cu privare de libertate. În temeiul art. 255 alin. (4) raportat la art. 254 alin. (3) Cod penal instanța a dispus confiscarea de la inculpat a echivalentului în lei a sumei de 1000 euro. Prin decizia penală nr.14/A/2011 nepublicată, Curtea de Apel Oradea a admis apelul declarat de inculpat, a schimbat modalitatea de executare a pedepsei în sensul suspendării sub supraveghere în temeiul art. 86 indice 1 Cod penal pe durata unui termen de încercare de 3 ani și 8 luni. De asemenea, instanța de apel a dispus înlăturarea dispoziției de confiscare a sumei se 1000 euro sau echivalent în lei dispusă în baza art. 255 alin. (4) raportat la art. 254 alin. (3) Cod penal. În considerente se arată că: „dat fiind faptul că suma de 1000 euro a fost doar promisă și nu remisă efectiv agentului poliției de frontieră, dispozițiile art. 255 alin. (4) Cod penal raportat la art. 254 alin. (3) Cod penal nu sunt aplicabile în speță. Măsura confiscării speciale se impunea a fi aplicată doar în cazul în care infrațiunea de dare de mită s-ar fi consumat în modalitatea remiterii sumei de bani, iar nu în modalitatea promisiunii acesteia. Dispozițiile din Codul penal privitoare la confiscarea specială în cazul dării de mită trebuie corelate cu cele ale art. 19 din Legea nr. 78/2000 aplicabile și ele în speță, care fac referire la banii, valorile sau orice alte bunuri care au fost date iar nu la cele promise sau oferite.”

Problematica reținerii în concurs a infrațiunilor de luare de mită și abuz în serviciu a fost tratată în considerentele sentinței penale nr. 464 din 29 mai 2012, pronunțată de Tribunalul București –Secția I-a Penală, modificată prin decizia penală nr. 10/A din data de 23 martie 2013 a Curții de Apel București secția a II-a penală și rămasă definitivă prin decizia nr. 3679/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție^[39]. În esență instanța de fond a schimbat încadrarea juridică a faptelor reținute în sarcina inculpaților, în sensul reținerii în concurs ideal și nu real a infrațiunilor de luare de mită și abuz în serviciu, dispunând condamnarea acestora pentru ambele infrațiuni.

Schimbarea de încadrare juridică a fost contestată de parchet, critică apreciată ca nefondată de instanța de apel. De asemenea, critica inculpaților în sensul că infrațiunea prevăzută de art. 248 Cod penal este absorbită în infrațiunea prevăzută de art.254 Cod penal nu a fost primită fiind vorba de două infrațiuni distincte, cu conținut constitutiv propriu. În schimb, Curtea de Apel București a apreciat fondate apelurile inculpaților sub aspectul greșitei condamnări pentru infrațiunea de abuz în serviciu.

În considerente se arată că :

„Potrivit art. 254 alin. (1) C. pen.: «(1) Fapta funcționarului care, direct sau indirect, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu

sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi»”.

Cu privire la această infracțiune, art. 6 din Legea nr. 78/2000 prevede că: „infracțiunile de luare de mită prevăzută la art. 254 din C. pen. (...) se pedepsesc potrivit acelor texte de lege”, iar art. 7 alin. (1) din același act normativ prevede că: „(1) Fapta de luare de mită, prevăzută la art. 254 din C. pen., dacă a fost săvârșită de o persoană care, potrivit legii, are atribuții de constatare a contravențiilor ori de constatare, urmărire sau judecare a infracțiunilor se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 254 alin. (2) C. pen. privind săvârșirea infracțiunii de către un funcționar cu atribuții de control.

Alin. (2) al art. 254 C. pen. prevede închisoarea de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

Art. 248 C. pen. incriminează abuzul în serviciu contra intereselor publice, stabilind că: „Fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ori al unei alte unități din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimoniului acesteia se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani”.

Cu referire la această infracțiune, art. 13² din Legea nr. 78/2000 prevede că: „Infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor publice (...) dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani”.

Atât abuzul în serviciu contra intereselor publice, cât și luarea de mită sunt plasate în Cap. I, Titlul VI din Partea specială a Codului penal, capitol intitulat „Infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul”.

În sens larg, luarea de mită poate fi calificată drept „abuz în serviciu”, însă aceasta cunoaște o reglementare specială, reprezentând o diferență specifică a genului proxim – abuzul în serviciu.

Fiind o infracțiune de pericol, infracțiunea de luare de mită se consumă în momentul săvârșirii acțiunii sau inacțiunii incriminate, respectiv în momentul pretinderii sau primirii banilor sau foloaselor necuvenite ori în momentul în care făptuitorul acceptă sau nu respinge promisiunea unor astfel de foloase. Cu toate că funcționarul trebuie să acționeze cu un scop special (constând în îndeplinirea, neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri) legea nu cere ca scopul urmărit prin săvârșirea faptei să fie efectiv realizat. Dacă scopul urmărit se realizează și făptuitorul efectuează un act contrar îndatoririlor sale de serviciu, act care constituie prin el însuși o infracțiune, infracțiunea de luare de mită intră în concurs cu acea infracțiune.

Spre deosebire de luarea de mită, abuzul în serviciu contra intereselor publice este o infracțiune de rezultat, realizabilă printr-o inacțiune (neîndeplinirea unui act) ori printr-o acțiune (îndeplinirea defectuoasă a unui act), în exercițiul

atribuțiilor de serviciu, dacă în ambele cazuri s-a produs o „tulburare însemnată” ori o „pagubă” în sensul textului incriminator.

Potrivit instanței de fond, în speță a fost păgubit bugetul de stat, prin neîncasarea amenzilor prevăzute de lege pentru contravențiile constatate.

În dezacord cu tribunalul și primind, sub acest aspect, criticile parchetului și ale apărătorilor menționați mai sus, Curtea a apreciat că faptele inculpaților, care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu au oprit în trafic pe conducătorii autoturismelor și le-au pretins sau au primit diverse sume de bani pentru a nu aplica dispozițiile legislației rutiere privitoare la săvârșirea unor contravenții întrunește doar elementele constitutive ale infrațiunii de luare de mită, prev. de art. 254 alin. (1) C. pen., raportat la art. 6 și 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, iar nu și elementele constitutive ale infrațiunii de abuz în serviciu contra intereselor publice, prevăzut de art. 248 C. pen. raportat la art. 132 din Legea nr. 78/2000, în concurs ideal.

S-a mai subliniat că în aplicarea dispozițiilor legislației contravenționale agenții constatatori puteau aplica, în condițiile legii, și sancțiunea „avertisment”, situație în care nu se poate vorbi de cauzarea unor pagube bugetului de stat.

În consecință, apreciind întemeiată cererea de schimbare a încadrării juridice în sensul precizat mai sus, Curtea a admis-o și a procedat în consecință cu privire la toți inculpații aflați în aceeași situație juridică.

Stabilirea corectă a încadrării juridice pentru infrațiunile ce formează obiectul judecății este prealabilă soluționării acțiunii penale în modalitățile prevăzute de C. proc. pen., situație în care nu au fost primite solicitările de achitare parțială pentru abuzul în serviciu contra intereselor publice. Mai mult, este vorba despre aceeași acțiune a inculpaților căreia instanța de fond i-a dat calificarea a două infrațiuni, săvârșite sub forma concursului ideal.”

Într-o altă cauză prin sentința penală nr. 212/P/28 octombrie 2013 a Tribunalului Bihor nepublicată, definitivă prin neapelare, inculpata B.V. a fost condamnată la o pedeapsă de 2 ani închisoare cu aplic art. 81 Cod penal, apreciindu-se că fapta inculpatei care în calitate de referent de specialitate la Primăria Municipiului O. -Direcția Economică, a pretins și primit de la denunțatorul V.G. suma de 2000 lei în scopul de a îndeplini un act contrar atribuțiilor sale de serviciu, constând în scoaterea din evidența plății a contravalorii impozitului datorat Primăriei mun. O. pentru radierea unui autovehicol, întrunește elementele constitutive ale infrațiunii de luare de mită prevăzută de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal cu referire la art. 6 din Legea nr. 78/2000.

Prin sentința penală nr. 102 din data 19 februarie 2014 a Tribunalului Bihor nepublicată pronunțată în dosar nr. 308/111/2013, au fost condamnații inculpații R. G. la pedeapsa rezultantă de 4 ani 3 luni închisoare în regim privativ de libertate, V.G. la pedeapsa rezultantă de 4 ani 4 luni închisoare în regim privativ de libertate și P. M.G. la pedeapsa rezultantă de 3 ani închisoare cu beneficiul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

S-a reținut că, în drept, fapta inculpaților R.G. și V.G. descrisă la punctul 2, constând în aceea că, în calitate de comisari în carul Gărzii Naționale de Mediu, Comisariatul Județean Bihor (împreună și cu R.L.A) au întocmit și semnat, la data de 26.01.2012, o notă de constatare fără verificarea faptică a utilajelor, notă care nu se putea elibera decât după o astfel de verificare, atestând astfel o împrejurare necorespunzătoare adevărului, înscris oficial emis pentru a produce efecte juridice, realizează elementele constitutive ale infracțiunii prev. de art. 289 alin. (1) cu aplicarea art. 75 lit. a) Cod Penal din 1968 cu aplicarea art.5 Cod penal.

S-a mai reținut că fapta inculpatului R. G. descrisă la punctul 3 constând în aceea că, la data de 21.02.2012, la solicitarea martorei D. C.L., l-a instigat pe martorul B. T. să antedateze contractul de prestări servicii cu nr. 162 din 09.11.2011 încheiat între SC E. SRL și SC R. SRL și să-l trimită martorei, contract prezentat echipei de control, care, în baza acestuia, a întocmit nota de constatare din data de 21.02.2012 în care s-a menționat că societatea controlată deține din 09.11.2011 contract de valorificare/eliminare ambalaje contaminate, astfel cum i s-a impus într-un control anterior, realizează elementele constitutive ale infracțiunii prevăzută de art. 25 raportat la art. 290 alin. (1) Cod Penal din 1968, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

S-a mai reținut că faptele inculpatului R.G. descrise la punctele 4,5,6,7, faptele inculpatului V.G. descrise la punctele 1,4,6,7,8,10 și fapta inculpatului P.M.G. descrisă la punctul 8, fapte prin care, în calitate de comisari în cadrul Gărzii Naționale de Mediu, Comisariatul Județean Bihor investiți cu atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor, au pretins și primit de la administratorii societăților controlate, în baza unor rezoluții infracționale distincte, sumele de bani arătate cu titlu de mită, pentru a nu aplica amenzi contravenționale și pentru a nu lua măsurile legale care se impuneau în raport de neregulile constatate cu ocazia controalelor efectuate, realizează, în fiecare caz în parte, elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal din 1968 cu referire la art. 6 și art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal.

De asemenea, faptele inculpatului R.G. descrise la punctele 4 și 7, faptele inculpatului V.G. descrise la punctele 4,7,8 și fapta inculpatului P.M.G. descrisă la punctul 8, fapte prin care, în cadrul controalelor descrise la aceste puncte, în aceeași calitate, nu și-au îndeplinit corespunzător obligațiile care le impuneau să constate contravențiile și să aplice sancțiunile contravenționale, consecința fiind prejudicierea bugetului de stat cu sumele reprezentând cuantumul minim al amenzi contravenționale prevăzute de lege pentru neregulile constatate în fiecare caz în parte, fapte prin care inculpații au obținut foloase necuvenite atât pentru societățile controlate (sumele de bani pe care trebuiau să le achite cu titlu de amenzi contravenționale, sume care astfel au rămas în patrimoniul societăților), cât și pentru sine (sumele pretinse și primite cu titlu de mită în fiecare situație), realizează, în fiecare caz în parte, elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute

de art. 13 din Legea nr. 78/2000 (modificată prin Legea nr. 187/2012) cu referire la art. 297 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Fapta inculpatului R. G. descrisă la punctul 9, prin care, la data de 09.04.2012, l-a instigat pe M. V. comisar în cadrul Gărzii Naționale de Mediu – Comisariatul Județean Bihor, aflat, într-un control la SC R.S.SRL împreună cu comisarul T. S., să nu își îndeplinească în mod corespunzător obligațiile care le impuneau să constate contravențiile și să aplice sancțiunile contravenționale pentru neregulile constatate, în urma intervențiilor inculpatului R. G., aceștia nemaiaPLICând sancțiunile contravenționale societății pentru neregulile constatate, fapte prin care s-au obținut foloase necuvenite pentru societatea controlată (sumele de bani pe care trebuia să le achite cu titlu de amenzi contravenționale, sume care astfel au rămas în patrimoniul societății), realizează elementele constitutive ale infrațiunii prevăzute de art. 47 Cod penal raportat la 13 din Legea nr. 78/2000 (modificată prin Legea nr. 187/2012) cu referire la art. 297 alin. (1) Cod Penal cu aplicarea art. 5 Cod Penal.

Faptele inculpatului R.G. descrise la punctele 4, 7, faptele inculpatului V.G. descrise la punctele 4, 7, 8 și fapta inculpatului P.M.G. descrisă la punctul 8, fapte prin care, în cadrul controalelor descrise la aceste puncte, în aceeași calitate, în cuprinsul notelor de constatare întocmite, au omis cu știință să consemneze neregulile constatate, atestând astfel, contrar realității, că societățile respectă dispozițiile legale a căror verificare inculpații erau abilitați să o realizeze în cadrul controalelor efectuate, fapte săvârșite în realizarea scopului urmărit prin comiterea infrațiunilor de luare de mită și abuz în serviciu în formele prevăzute la art. 6 respectiv la art. 13 din Legea nr. 78/2000, realizează în fiecare caz în parte, elementele constitutive ale infrațiunii prevăzute de art. 289 alin. (1) Cod penal din 1968 cu referire la art.17 lit. c) și art. 18 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Fapta inculpatului V. G. descrisă la punctul 5, constând în aceea că, după ce a efectuat la data de 24.02.2012 un control la SC F. SRL, în calitate de comisar în cadrul Gărzii Naționale de Mediu – Comisariatul Județean Bihor, în urma căruia nu au fost constatate nereguli și nu au fost aplicate sancțiuni contravenționale, drept recompensă pentru că nu a aplicat nici o sancțiune, a primit de la administratorul societății foloase necuvenite, trimițând-o pe sora sa să-și alimenteze autoturismul la stația de carburanți a societății respective, aceasta alimentând autoturismul cu 20 litri benzină fără a achita contravaloarea carburantului, realizează elementele constitutive ale infrațiunii prevăzute de art. 256 Cod penal din 1968 cu referire la art. 6 și art.7 alin. (3) din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal.

La stabilirea încadrării juridice pentru infrațiunile prevăzute de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal din 1968 cu referire la art. 6 din Legea nr. 78/2000, tribunalul a apreciat necesar a se reține și textul art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, care stabilește limitele de pedeapsă ale infrațiunii de luare de mită dacă fapta este săvârșită de o persoană care, potrivit legii, are atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor.

La stabilirea încadrării juridice pentru infracțiunile prevăzute de art. 289 alin. (1) Cod penal din 1968 cu referire la art. 17 lit. c) din Legea nr. 78/2000, tribunalul a apreciat necesar a se reține și textul art. 18 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 care stabilește limita maximă de pedeapsă în cazul infracțiunii prevăzute la art. 17 lit. c) din aceeași lege.

S-a reținut că, în ambele ipoteze, încadrarea juridică se impune a fi schimbată, deoarece încadrarea juridică implică stabilirea textului de lege care prevede și sancționează fapta ce face obiectul cauzei, cu referire la forma infracțiunii și cu referire la forma participăției penale.

Prin stabilirea textului de lege care prevede și sancționează fapta se înțelege arătarea atât a normei de bază, cât a celei care sancționează forma agravată a infracțiunii, stabilirea temeiului juridic al răspunderii penale presupunând identificarea, în cadrul încadrării juridice, a tuturor elementelor care stabilesc un astfel de temei.

Or, în ipotezele expuse, art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 în cazul infracțiunii de luare de mită și art. 18 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 în cazul infracțiunii de fals intelectual, stabilesc sancțiunea formei agravate, calificate, a fiecărei infracțiuni, texte în vigoare până la momentul intervenirii legii noi.

Aceste texte se impun a fi avute în vedere cu atât mai mult cu cât în prezenta cauză se pune problema stabilirii legii penale mai favorabile, criteriul principal (dincolo de cel ce ține de condițiile de incriminare) fiind cel al sancțiunilor din legile succesive.

Abrogarea, pentru infracțiunea de fals intelectual din vechiul cod, a formei calificate prevăzute în Legea nr. 78/2000 (odată cu intrarea în vigoare a noilor coduri) nu poate conduce la ignorarea acesteia din urmă în operațiunea de comparare a legilor penale succesive, cât timp această formă agravată, cum de altfel și infracțiunea prev. de art. 289 Cod penal din 1968, la care se referă, au fost valabile, incidente în cauză, până la intervenirea legii noi, când atât infracțiunea prevăzută de art. 17 lit. c) și art. 18 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, au fost abrogate în bloc.

De asemenea, în legătură cu fapta de la pct. 5, pentru care inculpatul V. G. a fost trimis în judecată reținându-se săvârșirea infracțiunii prev. de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal cu referire la art. 6 din Legea nr. 78/2000, tribunalul a reținut că se impune schimbarea încadrării juridice în infracțiunea prevăzută de art. 256 Cod penal din 1968 cu referire la art. 6 și art. 7 alin. (3) din Legea nr. 78/2000.

În raport de situația de fapt reținută la punctul 5, instanța a apreciat că sunt îndeplinite elementele constitutive ale infracțiunii de primire de foloase necuvenite.

Oferta adresată inculpatului V. G. de către administratorul societății controlate s-a realizat după finalizarea controlului, fiind determinată tocmai de faptul că nu s-a aplicat nicio sancțiune societății. Prin urmare, această ofertă s-a făcut după ce inculpatul a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia.

În baza acestei oferte, abia la data de 01.03.2012 a fost primit folosul necuvenit, odată cu alimentarea cu combustibil realizată de sora inculpatului la această dată, în acest moment consumându-se infrațiunea de primire de foloase necuvenite (infrațiune care nu cunoaște și celelalte variante alternative de la luarea de mită, contând în pretinderea, acceptarea sau nerespingerea).

Împotriva acestei hotărâri au declarat apel DNA Serviciul Teritorial Oradea respectiv inculpații R. G. și V. G. Printre altele hotărârea a fost criticată de Parchet care a contestat încadrarea juridică reținută în sarcina inculpatului V. G. de la punctul 5. Instanța de apel a apreciat că în mod corect instanța de fond a reținut că încadrarea juridică corectă este aceea de primire de foloase necuvenite, având în vedere că oferta făcută inculpatului V. G. de către administratorul societății controlate, martorul F. F. a intervenit la finalizarea controlului, fiind fără relevanță că actul constatator s-a întocmit ulterior, deoarece oferta a intervenit după ce inculpații i-au comunicat martorului realizarea controlului și neaplicarea vreunei sancțiuni. Pe de altă parte, neaplicarea unei sancțiuni nu poate fi considerată un act ilicit, deoarece sancționarea contravențională este posibilă doar în ipoteza comiterii unei contravenții ori în speță nu s-a constatat vreo neregulă.

Parchetul a criticat hotărârea și sub aspectul reținerii pentru infrațiunile prevăzute de art. 289 alin. (1) Cod penal, a dispozițiilor at. 17 lit. c) și art. 18 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 ca urmare a abrogării acestora. Curtea de Apel Oradea a considerat că în mod corect instanța de fond a reținut incidența acestora, întrucât stabilind că legea penală mai favorabilă este legea veche, era normal să aibă în vedere și circumstanțele prevăzute de aceasta, deoarece acestea nu pot fi considerate ca instituție independentă sau autonomă în raport de instituția pedepsei.

Apelurile declarate de inculpați au fost respinse iar apelul DNA Serviciul Teritorial Oradea a fost admis strict sub aspectul reformării dispozițiilor de restituire a sumelor de bani, în condițiile în care instanța de fond nu a stabilit partea ce revine fiecăruia dintre inculpați, pronunțându-se decizia penală nr. 268/3 iunie 2014 a Curții de Apel Oradea nepublicată.

Prin rechizitoriul DNA Serviciul Teritorial Oradea au fost trimiși în judecată inculpații

- M. I., pentru săvârșirea infrațiunii de luare de mită prevăzută de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal, cu referire la art.1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că, în calitate de director general al SC C. SA Oradea, de a pretinde și a primi de la învinuții B.M și P.F.M., acționari majoritari la SC M. P. Srl Oradea, la data de 2 iunie 2003, suma de 100.000 euro, echivalent în lei, pentru a semna contractul de vânzare cumpărare prin care SC C. SA Oradea a vândut la SC M. P. Srl Oradea 6.580 mp. teren și construcții, a infrațiunii de spălare de bani prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, constând în aceea că a folosit și

utilizat suma de 35.000 euro din cei 50.000 euro cât a primit mită de la învinuiții B.M și P.F.M., pentru a-și cumpăra 500 mp teren intravilan în mun. Oradea .

- A.G., pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită prevăzută de art. 254 alin. (1) și (2) Cod penal, cu referire la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că, în calitate de director economic al SC C. SA Oradea, de a pretinde și primi de la învinuiții B.M și P.F.M., acționari majoritari la SC M. P. Srl Oradea, la data de 2 iunie 2003, suma de 100.000 euro, echivalent în lei, pentru a semna contractul de vânzare cumpărare prin care SC C. SA Oradea a vândut la SC M.P. Srl Oradea 6.580 mp. teren și construcții

- B.M., pentru săvârșirea infracțiunii de dare de mită prevăzută de art. 255 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că în calitate de acționar la SC M.P. Srl Oradea, a dat suma de 30.000 euro la data de 2 iunie 2003 celor doi directori reprezentanți ai SC C. SA Oradea, pentru ca aceștia să semneze contractul de vânzare cumpărare prin care SC C. SA Oradea a vândut la SC M. P. Srl Oradea 6.580 mp. teren și construcții

- P.F.M pentru săvârșirea infracțiunii de dare de mită prevăzută de art. 255 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că în calitate de acționar la SC M.P. Srl Oradea, a dat suma de 30.000 euro la data de 2 iunie 2003 celor doi directori reprezentanți ai SC C. SA Oradea, pentru ca aceștia să semneze contractul de vânzare cumpărare prin care SC C.SA Oradea a vândut la SC M. P. Srl Oradea 6.580 mp. teren și construcții

- E.J.A pentru săvârșirea infracțiunii de dare de mită prevăzută de art. 255 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că în calitate de acționar la SC M.P. Srl Oradea, a dat suma de 20.000 euro pentru constituirea celor 100.000 euro ce urmau a fi dați drept mită celor doi directori reprezentanți ai SC C. SA Oradea, pentru ca aceștia să semneze contractul de vânzare cumpărare prin care SC C. SA Oradea a vândut la SC M. P. Srl Oradea 6.580 mp. teren și construcții

- S.C.D. pentru săvârșirea infracțiunii de dare de mită prevăzută de art. 255 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, constând în aceea că în calitate de acționar la SC M.P. Srl Oradea, a dat suma de 20.000 euro pentru constituirea celor 100.000 euro ce urmau a fi dați drept mită celor doi directori reprezentanți ai SC C. SA Oradea, pentru ca aceștia să semneze contractul de vânzare cumpărare prin care SC C. SA Oradea a vândut la SC M. P. Srl Oradea 6.580 mp. teren și construcții

Prin sentința penală nr. 401 din 20 decembrie 2010 a Tribunalului Arad, menținută prin decizia penală nr. 81/A/25 aprilie 2012 a Curții de Apel Timișoara și decizia nr. 4111/12.12.2012 a ÎCCJ, nepublicate instanța a apreciat că „din coroborarea întregului probatoriu administrat în cauză rezultă că suma de 100.000 euro a fost dată inculpaților M .I și A.G. cu titlu de diferență față de prețul total ce a fost înscris în factură, prețul real al tranzacției fiind de 235.000 euro, și nu pentru ca inculpații M .I și A.G. să fie de acord cu încheierea tranzacției cum s-a reținut prin

actul de sesizare. De altfel, prin chiar actul de sesizare a instanței se reține că inculpații M .I și A.G. au condiționat vânzarea de primirea sumei de 100.000 euro, bani care să nu fie evidențiați în nici un document .Este neîndoielnic că inculpații M .I și A.G. au condiționat încheierea contractului de plata sumei de 100.000 euro, bani care să nu fie evidențiați în nici un document, pretenție de ordin material acceptată de coinculpații B.M, P.F.M, E.J.A și S.C.D., în sensul că acești inculpați au acceptat plata prețului total în condițiile în care le-au fost impuse .În privința inculpaților M .I și A.G s-ar putea discuta despre comiterea de către aceștia a unei infrațiuni de înșelăciune în paguba celorlalți acționari ai SC C. SA Oradea, dacă acești acționari nu au primit partea ce li se cuvenea din suma de 100.000 euro încasată de inculpați, și a unei infrațiuni de evaziune fiscală, dacă pentru suma încasată nu s-au plătit taxe și impozitele datorate statului, dar astfel de infrațiuni nu au făcut obiectul judecății, instanța nefiind sesizată cu comiterea unor astfel de infrațiuni care ar fi presupus administrarea altor probe, încă din faza de urmărire penală. Așa fiind instanța a apreciat că fapta inculpaților B.M, P.F.M, E.J.A și S.C.D.,nu întrunește elementele constitutive ale infrațiunii de dare de mită, suma de 100.000 euro fiind achitată cu titlu de preț și nu cu scopul de a determina pe inculpații M .I și A.G la îndeplinirea unui act în exercitarea atribuțiilor de serviciu, lipsind astfel latura subiectivă a infrațiunii sub forma intenției directe”. În consecință instanța a concluzionat că nici fapta inculpaților M .I și A.G nu întrunește elementele constitutive ale infrațiunii de luare de mită, prevăzută de art. de 254 alin. (1) Cod penal raportat la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, de asemenea nici fapta inculpaților B.M, P.F.M, E.J.A și S.C.D nu întrunește elementele constitutive ale infrațiunii de dare de mită, prevăzută de art. de 255 alin. (1) Cod penal raportat la art. 1 lit. g) și art. 6 din Legea nr. 78/2000, întrucât lipsește latura subiectivă a acestor infrațiuni, și drept urmare, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. d) Cp.p s-a dispus achitarea acestora pentru infrațiunile arătate. În privința infrațiunii de spălare de bani prevăzute de art. 23 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 656/2002 raportat la art. 17 lit. c) din Legea nr. 78/2000 reținută în sarcina inculpatului M.I. în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. d) Cod procedură penală instanța a dispus achitarea, întrucât inculpatul a fost achitat pentru comiterea infrațiunii de luare de mită, suma de 50.000 euro folosită de inculpat pentru achiziționarea unui imobil în municipiul Oradea nefiind dobândită prin comiterea unei infrațiuni.

O altă categorie de funcționari publici care răspund penal în formă agravată sunt ofițerii și subofițerii din cadrul Ministerului Afacerilor Interne constată contravenții privind: apărarea ordinii publice; circulația pe drumurile publice; regulile generale de comerț; vânzarea, circulația și transportul produselor alimentare și nealimentare, țigărilor și băuturilor alcoolice; alte domenii de activitate stabilite prin lege sau prin hotărâre a Guvernului [art. 15 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor].

Persoanele prevăzute în art. 293 Cod penal sunt „persoanele care, pe baza unui acord de arbitraj^[40], sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi”.

În *variantea atenuată a infracțiunii* pot fi subiecți activi nemijlociți „funcționarii privați”^[41], adică persoanele care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în art. 175 alin. (2) sau în cadrul oricărei persoane juridice (de exemplu, angajații din cadrul birourilor de executori judecătorești, sau notariale etc.) ori în cadrul oricărei persoane juridice (de exemplu, directorul unei societăți comerciale sau medicul angajat într-un spital privat). Nu interesează dacă însărcinarea este permanentă sau temporară, durata ei, titlul însărcinării (director, inspector, șef de echipă etc.), modalitatea investirii (contract, alegere, numire, repartizare, concurs) sau validitatea raportului de muncă^[42].

Peste aceste variante de comitere și în cadrul acestora se suprapun prevederile art. 1 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție și ale art. 294 Cod penal, care extind sfera subiectului activ și la alte categorii de persoane susceptibile să răspundă pentru fapte de corupție, și anume:

a) care exercită o funcție publică, indiferent de modul în care au fost investite, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice;

b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici;

c) care exercită atribuții de control, potrivit legii;

d) care acordă asistență specializată unităților prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența;

e) care, indiferent de calitatea lor, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, cu privire la: operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale;

f) care dețin o funcție de conducere într-un partid sau într-o formațiune politică, într-un sindicat, într-o organizație patronală ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație;

g) alte persoane fizice decât cele prevăzute la lit. a)-f), în condițiile prevăzute de lege.

Potrivit art. 2 din același act normativ, „persoanele prevăzute la art. 1 sunt obligate să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atri-

buțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite”.

Întrucât categoriile de persoane prevăzute în art. 1 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu excepția celor de la lit. f), se circumscriu conținutului de funcționar public, prevăzut în art. 175 Cod penal, fără ca prin această enumerare să se creeze un tratament penal diferențiat față de cel instituit pentru funcționarul public, *de lege ferenda*, opinie la care achiesăm, acestea ar trebui înlăturate din conținutul textului invocat^[43].

Potrivit art. 294 Cod penal, pot fi subiecți activi nemijlociți ai infrațiunii de luare de mită (dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel):

a) funcționarii sau persoanele care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte. Astfel, există mai multe organizații publice internaționale recunoscute de către România și la care aceasta este parte, dintre care putem aminti: *Organizația Națiunilor Unite, Consiliul European, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Conferința Europeană a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații, Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, Organizația Mondială a Comerțului, Organizația Internațională a Muncii, Organizația Mondială a Sănătății, Institutul Forestier European, Agenția Multilaterală de Garantare a Investițiilor etc.* În cadrul acestei categorii includem toate persoanele care au calitatea de funcționar al respectivei organizații internaționale ori care, fără a avea calitatea de funcționar, desfășoară o activitate în cadrul acestor organizații pe baza unui contract de muncă ori care exercită atribuții similare. Calitatea de funcționar, precum și atribuțiile persoanei în cauză sunt stabilite nu potrivit legii române, ci statutului organizației în cauză, ratificat de către România. Astfel, calitatea persoanei este stabilită potrivit prevederilor de drept internațional public, iar nu potrivit legislației interne;

b) membrii adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte. De regulă^[44], este vorba despre persoanele delegate din Statele membre în cadrul adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale, care sunt reprezentanți ai Statelor membre și nu au calitatea de funcționar și nici nu îndeplinesc activități în baza unui contract de muncă în cadrul organizației publice internaționale. În această categorie includem aceleași categorii de organizații prevăzute la lit. a) a art. 294 Cod penal, dar de alte categorii de persoane care, datorită statutului lor specific, nu pot fi încadrate la acea literă, neavând raporturi de serviciu sau similare în cadrul organizației internaționale. De exemplu, pot fi, subiecți activi ai infrațiunii în discuție, potrivit lit. b) a art. 294 Cod penal, membrii în Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, membrii Adunării

Parlamentare a Consiliului Europei, membrii Consiliului Guvernatorilor din cadrul Băncii Mondiale, membrii în Consiliul Guvernatorilor din cadrul Agenției Multilaterale de Garantare a Investițiilor, membrii Consiliului Guvernatorilor din cadrul Fondului Monetar Internațional, membrii Conferinței Plenipotențiarilor din cadrul Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor, membrii Congresului Uniunii Poștale Universale, membrii Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii, membrii Adunării Mondiale a Sănătății din cadrul Organizației Mondiale a Sănătății, membrii Conferinței Ministeriale a Organizației Mondiale a Comerțului etc.;

c) funcționarii sau persoanele care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare, în cadrul Uniunii Europene. În această categorie includem funcționarii permanenți angajați pe bază de contract, agenții contractuali, temporari sau de alte categorii de personal care desfășoară activități în serviciul Comisiei Europene, a Parlamentului European, a Consiliului Uniunii Europene, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a unei alte instituții a Uniunii Europene sau în una din agențiile Uniunii, în reprezentanțele Uniunii în Statele membre sau în misiunile Uniunii în statele terțe, iar activitatea acestora este reglementată de Statutul Funcționarilor^[45];

d) persoanele care exercită funcții juridice în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și funcționarilor de la grefele acestor instanțe. Aici putem include magistrații, precum și de funcționarii Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Penale Internaționale, Curții Internaționale de Justiție a Națiunilor Unite, dar și a altor instanțe internaționale a căror competență este acceptată de România, inclusiv a unor tribunale penale internaționale care încă își desfășoară activitatea;

e) funcționarii unui stat străin. În această categorie includem orice persoană care, potrivit legislației respectivului stat, are statutul de funcționar public sau un regim asimilat acestuia;

f) membrii adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin. Aici includem persoanele care îndeplinesc funcții de demnitate publică și care ar putea, potrivit legislației statului respectiv, să nu fie cuprinse în categoria funcționarilor. Legiuitorul a dorit includerea expresă a categoriilor de persoane care exercită funcții de demnitate publică, indiferent dacă aparțin puterii legislative (membrii adunărilor parlamentare, indiferent de forma de organizare în statul străin) ori executive (membrii ai adunărilor administrative) printre categoriile de subiecți activi ai infracțiunilor de corupție pasivă, respectiv ai infracțiunii de luare de mită^[46];

g) juraților din cadrul unor instanțe străine. Extinderea sferei subiectului activ la această categorie de persoane are loc la recomandarea Grupul Statelor de luptă împotriva Corupției (GRECO), respectiv să se procedeze la incriminarea clară a infracțiunilor de corupție a arbitrilor naționali și străini și a juraților străini, în conformitate cu art. 2-6 ale Protocolului Adițional la Convenția Penală împotriva Corupției, adoptat la Strasbourg în 2005^[47]. Într-adevăr, în funcție de specificul

procedurilor penale naționale, procesul penal se poate desfășura cu sau fără jurați. Dată fiind lipsa tradițională a juraților în procesele penale desfășurate în țara noastră, era necesară introducerea acestei prevederi pentru a acoperi situația în care faptele de corupție se desfășoară în legătură cu aceștia și activitatea lor în cadrul procesului penal în străinătate^[48].

Dispozițiile art. 294 Cod penal le completează pe cele din art. 289 Cod penal, extinzând sfera subiecților activi în cazul infrațiunii de luare de mită și la categoriile de persoane menționate^[49].

În doctrină^[50] se susține că anumite categorii de liber-profesioniști, inclusiv avocații – care reprezintă arhetipul profesiilor liberale, pot fi subiecți activi ai infrațiunii de luare de mită.

După părerea noastră chestiunea trebuie spusă mai nuanțat. Unii dintre aceștia, și în special avocații, nu pot fi subiecți activi ai infrațiunii de luare de mită, eventual pot comite o astfel de infrațiune nu în calitate de autor ci de complice respectiv instigator.

Avocatul nu este funcționar public deoarece pe de o parte nu este investit de o autoritate publică, iar pe de altă parte fundamentul relației client – avocat îl constituie un raport contractual – convenția de asistență juridică.

Avocatul poate răspunde așadar, așa cum am arătat mai sus ca instigator sau complice la infrațiunea de luare de mită, dar această răspundere nu este condiționată de calitatea de avocat inclusă în categoria liber profesioniștilor, întrucât în aceasta formă a participației penale nu este cerută vreo calitate specială.

În schimb, avocatul poate fi subiect activ al infrațiunii de trafic de influență câtă vreme autorul acestei infrațiuni poate fi orice persoană fizică sau juridică cu capacitate penală care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public.

În ceea ce privește persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul unei profesii liberale este important să menționăm că dispozițiile art. I pct. 5 și ale art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative care exceptează de la dispozițiile art. 147 Cod penal – text ce definește noțiunile de funcționar public și funcționar, precum și de la dispozițiile art. 175 din actualul Cod penal – text care definește noțiunea de funcționar public, o serie de categorii de persoane și anume: „Președintele României, deputații și senatorii, precum și persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul unei profesii liberale, în baza unei Legi speciale, și care nu sunt finanțate de la bugetul de stat” – au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 2/2014 cu privire la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 5 și art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și a articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal^[51].

În considerente Curtea Constituțională a arătat că: „În ceea ce privește modificarea operată în ambele coduri referitoare la excluderea persoanelor care își desfășoară activitatea în cadrul unei profesii liberale, în baza unei legi speciale și

care nu sunt finanțate de la bugetul de stat din sfera de incidență a răspunderii penale în materia acestor infracțiuni cu subiect calificat, Curtea reține că norma este confuză și susceptibilă de interpretări. Astfel, profesiile liberale se organizează și se exercită numai în condițiile legii, a statutului profesiei și codului deontologic și au statutul unei funcții autonome, care se exercită în birouri sau cabinete, în cadrul asociațiilor profesionale înființate potrivit legii. De exemplu, ar putea intra în această categorie, avocați, notari publici, mediatori, medici, farmaciști, arhitecți, experți independenți sau practicieni în insolvență, fără a exista o legislație clară cu privire la toate profesiile calificate ca fiind liberale. De precizat că unele dintre persoanele de mai sus pot avea în condițiile art. 147 alin. (2) din Codul penal calitatea de „funcționar” atunci când sunt salariați în cadrul unei persoane juridice și, prin urmare, pot fi subiecți activi ai infracțiunilor de corupție sau de serviciu. De asemenea, unele dintre persoanele care exercită profesii liberale sunt considerate „funcționari publici” în condițiile art.175 alin.(2) din noul Cod penal, atunci când, deși funcționează în baza unei legi speciale și nu sunt finanțate de la bugetul de stat, exercită un serviciu de interes public și este supusă controlului sau supravegherii unei autorități publice. Curtea reține că excluderea persoanelor care exercită profesii liberale din sfera de incidență a răspunderii penale în materia infracțiunilor de serviciu și de corupție nu constituie un criteriu obiectiv în funcție de care se poate justifica intervenția legiuitorului. Așa fiind, Curtea apreciază că determinante pentru includerea sau excluderea persoanelor de la incidența normei penale sunt criteriile precum natura serviciului prestat, temeiul juridic în baza căruia care se prestează respectiva activitate sau raportul juridic dintre persoana în cauză și autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public”.

Curtea constituțională a apreciat că prin reglementările mai sus enunțate se restrânge în mod nepermis sfera de aplicare a normelor de incriminare care prevăd ca subiect activ persoana care are calitatea de funcționar public sau funcționar.

Concluzionăm că, celelalte categorii de liberi profesioniști (exceptându-l pe avocat), care însă reprezintă diferite autorități publice sau sunt investiți de asemenea autorități (de exemplu, medicii, notarii publici, executorii judecătorești, experții tehnici judiciari) pot fi subiecți activi ai infracțiunii de luare de mită.

În practica judiciară s-a decis^[52] că au calitatea de funcționari publici și deci pot fi subiecți activi ai infracțiunii de luare de mită, printre alții: expertul tehnic judiciar^[53]; un militar aflat în serviciul de santinelă^[54]; inspectorul din cadrul Oficiului județean pentru Protecția Consumatorului care pretinde și primește în mod repetat produse alimentare de la patronii unităților comerciale pentru a nu le aplica sancțiuni contravenționale^[55]; jucătorii profesioniști de fotbal angajați pe bază de contract de muncă la un club de fotbal^[56]; șeful de birou judiciar din cadrul poliției care a pretins și primit bani în vederea scoaterii unui minor din centrul de minori, fiind irelevantă pentru existența infracțiunii împrejurarea că funcționarul indică sau nu corect ce destinație urmează să dea banilor primiți, importantă fiind

poziția lui subiectivă privitoare la primirea foloaselor în legătură cu îndatoririle sale de serviciu^[57]; delegatul Direcției de Muncă și Protecție Socială care, pentru calcularea timpului util de muncă în vederea pensionării unor persoane, a pretins și primit bani, refuzând să efectueze lucrarea pentru cei care nu plăteau^[58]; conductorul de tren^[59].

Cu totul excepțional, avocații (și alți liber-profesioniști) ar putea fi subiecți activi ai infrațiunii de luare de mită în ipoteza în care ar primi sume de bani nejustificate de la terți pentru a nu îndeplini un act care intră în atribuțiile profesiei lor.

Totodată, poate fi subiect activ al infrațiunii în discuție și directorul unei bănci care a solicitat și a primit o sumă de bani pentru acordarea unui împrumut unei societăți comerciale^[60] ori salariatul din cadrul societăților comerciale cu capital privat^[61], întrucât, potrivit dispozițiilor art. 308^[62] Cod penal, prevederile art. 289 Cod penal se aplică și acestor persoane.

La infrațiunea de luare de mită participația penală este posibilă în toate formele; în ipoteza coautoratului^[63] toți făptuitorii trebuie să aibă calitatea de funcționari publici sau celelalte calități cerute de textul incriminator; instigator^[64] sau complice^[65] poate fi orice persoană, indiferent de calitatea participanților; persoana care dă mita nu are calitatea de instigator sau complice la infrațiunea de luare de mită, ci va răspunde penal ca autor al infrațiunii de dare de mită; tot astfel, subiectul activ nemijlocit al infrațiunii de luare de mită nu are calitatea de complice sau instigator la infrațiunea de dare de mită; persoana pe care autorul infrațiunii de luare de mită o stabilește să fie intermediar între el și mituitor va avea calitatea de complice la luarea de mită; dacă inițiativa luării mitei a aparținut intermediarului, acesta va fi instigator la luare de mită^[66].

În literatura juridică^[67] s-a susținut că intermediarul nu poate fi decât complice, iar în unele cazuri instigator. Așadar, deși prin activitatea sa intermediarul înfăptuiește chiar acțiunea constitutivă (primește, pretinde etc.) a infrațiunii de luare de mită, totuși această activitate, fiind prin voința legii fapta autorului, nu poate fi caracterizată, în ceea ce îl privește pe intermediar, decât ca act de ajutor, deci de complicitate. În cazul luării de mită, se pot ivi situații în care mita ajunge de la mituitor la mituit prin doi intermediari, care acționează succesiv. În acest caz, suma de bani sau folosul material de altă natură este luat de unul dintre intermediari și transmis celuilalt, care la rândul său îl remite funcționarului public.

În situațiile de acest fel, primul intermediar care îl ajută pe cel de-al doilea la îndeplinirea actului său de complicitate, nu este cum s-ar putea crede un complice al compicelui, ci un complice al autorului luării de mită.

În cazurile de natura celor de mai sus este posibil ca primul intermediar să nu-l cunoască personal pe funcționarul public mituit, dar această împrejurare nu exclude calitatea sa de complice. Într-adevăr, așa cum s-a stabilit în literatura juridică, complicele și autorul pot să nu se cunoască, fiind suficient - pentru

existența complicității – ca primul să aibă cunoștință despre fapta autorului și să-l ajute, chiar din umbră, chiar fără ca acesta să știe de realizarea ei^[68].

Activitatea de mijlocire între mituitor și mituit pe care o desfășoară intermediarul va constitui, după caz, complicitate la dare sau luare de mită, după cum a înțeles să ajute, prin acțiunile sale, pe mituitor sau mituit. După cum cel care dă mita nu este complice sau instigator la infracțiunea de luarea de mită și nici cel mituit nu este complice sau instigator la darea de mită, nici în persoana intermediarului nu se pot reține două infracțiuni în concurs (dare și luare de mită) atunci când, înțelegând să ajute unul dintre participanții la mituire, intră automat în contact și cu celălalt^[69].

Având în vedere actuala definiție a funcționarului public prevăzută de art. 175 Cod penal, nu este exclusă ipoteza ca subiect activ al infracțiunii de luare de mită să poată fi și o persoană juridică, în condițiile și cu limitările prevăzute în art. 135^[70] Cod penal. De exemplu, persoană juridică poate fi autor al infracțiunii de luare de mită, în ipoteza în care administratorul judiciar în cadrul unei proceduri de insolvență este o persoană juridică, dacă fapta de luare de mită este comisă în realizarea obiectului său de activitate, în interesul ori în numele persoanei juridice. Totodată, persoana juridică poate avea calitatea de complice sau instigator la infracțiunea de luare de mită^[71].

În caz contrar, persoana juridică nu va putea fi trasă la răspundere penală în cazurile în care făptuitorul, funcționar public, își desfășoară activitatea într-una dintre entitățile prevăzute de text ca excepție de la vocația răspunderii penale (statul, autoritățile publice, instituțiile publice dacă fapta a fost săvârșită în exercitarea unei activități ce nu poate face obiectul domeniului privat)^[72].

Avem rezerve față de opinia răspunderii penale a persoanei juridice pentru o atare infracțiune. După părerea noastră răspunde penal reprezentantul legal al persoanei juridice, respectiv ca autor al infracțiunii de luare de mită.

B) Subiectul pasiv în cazul luării de mită este autoritatea publică, instituția publică, instituția ori altă persoană juridică de interes public ori persoana juridică privată, în serviciul căreia făptuitorul realizează îndatoririle de serviciu^[73]. Este, de asemenea, subiect pasiv, în varianta prevăzută în art. 194 Cod penal și autoritatea publică a statului străin, instanța internațională sau organizația internațională în care subiectul activ își exercită serviciul etc.^[74].

Totodată, în cazul în care obținerea mitei este rezultatul constrângerii declanșate de funcționarul public asupra persoanei fizice care dă mita, aceasta este subiect pasiv al infracțiunii de luare de mită^[75].

În situația în care luarea de mită este comisă de o persoană care exercită un serviciu de interes public, subiect pasiv este statul ca titular al intereselor publice apărate prin această incriminare^[76].

3. Conținutul constitutiv

3.1. Latura obiectivă

A) **Elementul material** al infracțiunii de luare de mită se poate realiza fie printr-o acțiune de pretindere sau primire de bani sau alte foloase ce nu i se cuvin subiectului ori de acceptare a promisiunii unor astfel de foloase, fie printr-o inacțiune^[77].

Astfel, rezultă că prima modalitate de săvârșire a infracțiunii, din analiza textului incriminator, constă în fapta subiectului activ de a pretinde bani sau alte foloase necuvenite^[78].

„A pretinde” ceva înseamnă a cere insistent ceva, a formula pretenții^[79]. În această situație, inițiativa săvârșirii luării de mită pornește de la făptuitor. Această pretindere, însă, nu implică neapărat satisfacerea pretenției formulate de făptuitor^[80].

Simplul fapt al pretinderii, act preparator în raport cu primirea, este suficient pentru consumarea infracțiunii, fiind lipsit de relevanță, pentru existența infracțiunii, dacă fapta a fost sau nu urmată de primirea banilor preținși^[81].

În caz de pretindere, inițiativa aparține întotdeauna funcționarului public, elementul obiectiv al infracțiunii fiind realizat independent de acceptarea sau neacceptarea cererii de către particular, fapta putându-se comite prin cuvinte, gesturi, scrisori sau orice alt mijloc de comunicare, însă trebuie înțeleasă de către cel căruia i se adresează.

În practica judiciară s-a decis că infrațiunea de luare de mită se consumă în momentul pretinderii folosului și nu în momentul în care funcționarul a și primit folosul material, fiind suficientă simpla acceptare a promisiunii făcute, indiferent dacă fapta a fost sau nu urmată de primirea banilor preținși sau promiși^[82]. De exemplu, săvârșește această infracțiune administratorul unei societăți comerciale, care are ca obiect și desfășurarea de jocuri de întrajutorare, de a pretinde ori primi sume de bani pentru a asigura premiarea anticipată a unor persoane^[83] sau a comis infrațiunea de luare de mită, printr-o acțiune de „pretindere”, inculpatul care a cerut unei persoane o sumă de bani pentru a-i întocmi documente de restituire a unor garanții vamale, solicitarea, deosebit de clară a făptuitorului, fiind întărită și de faptul tergiversării întocmirii respectivelor documente^[84].

În doctrină, s-a susținut că pretinderea poate fi și aluzivă, dar, în același timp, neechivocă, fiind suficient ca ea să fie inteligibilă pentru cel căruia i se adresează^[85].

Nu este necesar ca suma de bani să fie determinată în concret în momentul pretinderii, fiind suficient să fie exprimată într-un procent din valoarea sumelor totale ce i-au fost aprobate drept compensații mituitorului^[86].

Acțiunea de primire de bani sau alte foloase necuvenite este a doua variantă sub care se poate prezenta elementul material al luării de mită.

„A primi” ceva înseamnă a lua în posesie, sau a accepta ceea ce ți se oferă sau ți se dă^[87], cu alte cuvinte reprezintă intrarea efectivă a agentului în posesia folosului ilicit^[88]. Primirea implică o dare corelativă și, prin urmare, inițiativa

aparține mituitorului, iar acțiunea de primire trebuie să fie voluntară și spontană, adică să existe o relativă concomitență între acceptarea propunerii și primirea efectivă a banilor sau a altor bunuri^[89]. Astfel, constituie infracțiunea de luare de mită, fapta inculpatei, medic la un dispensar de a primi de la salariați diverse sume de bani pentru a le elibera certificate de concediu medical^[90]; funcționarul public care observă că solicitantul îi pune în cutia de pe birou o sumă de bani pentru a face un act la care era obligat după lege și nu refuză folosul oferit^[91]; sau profesorul care primește o sumă de bani pentru a promova o elevă la disciplina pe care o predă^[92].

În general, orice primire implică o acceptare, care poate interveni fie chiar în momentul primirii, fie anterior. În cazul luării de mită – varianta de care ne ocupăm acceptarea și primirea nu se pot produce însă decât în același timp, deoarece, dacă ar fi avut loc o acceptare a unei promisiuni de bani ori alte foloase anterior primirii acestora, infracțiunea de luare de mită s-ar fi consumat în momentul acceptării. De aceea, primirea este spontană, inițiativa aparținând mituitorului^[93].

Se poate întâmpla ca funcționarul public în momentul în care ajunge în posesia folosului său să nu îl refuze, dar nici să-și manifeste expres dorința de a-l primi (de exemplu, lasă pe masă banii, biletul de avion sau de teatru etc.)^[94]. În acest caz, din moment ce el nu refuză beneficiul folosului său, păstrând posibilitatea de a intra efectiv în posesia acestuia, considerăm că ne aflăm în fața unei „primiri”, în sensul prevederilor art. 289 Cod penal, și aceasta chiar dacă, între timp, avantajul respectiv a încetat de a mai putea fi valorificat (de exemplu, data biletului de avion a expirat)^[95].

În cazul în care banii sau foloasele au ajuns la funcționarul public prin poștă, în urma expedierii lor cu trenul sau în alt mod asemănător pentru a se exclude ideea primirii destinatarul trebuie să-și manifeste cât mai neîntârziat voința de a nu le accepta. El nu este obligat să le expedieze trimițătorului, suportând astfel cheltuielile de transport, dar dacă nu o face trebuie să denunțe fapta autorităților. Dacă darul sau folosul este predat unei persoane din familia funcționarului public, primirea se consideră numai atunci când acesta, aflând despre remiterea folosului și fiind conștient că acesta îi este destinat lui, în considerarea efectuării unui act de serviciu, se hotărăște să-l păstreze^[96].

Primirea se poate realiza nu numai ca urmare a remiterii banilor, bunurilor ori altor foloase, dar chiar și fără o înmânare materială a acestora, de exemplu: în cazul unei dispoziții, chiar verbale, dată unui terț, de a preda un lucru, o valoare sau de a îndeplini o activitate din care rezultă un câștig pentru funcționarul public; în situația remiterii unui cec la purtător ori a unei recipise de depozit; în cazul înmânării cheilor clădirii unde se află obiectul care se dă mită. Desigur, în situațiile de mai sus nu este vorba de o promisiune, întrucât promisiunea presupune o remitere viitoare afectată de condiția acceptării, ceea ce nu este cazul în exemplele menționate^[97].

Practica judiciară a reținut că primirea unei sume de bani, cu titlu de împrumut, în scopul de a face un act contrar îndatoririlor sale de serviciu, constituie infrațiunea de luare de mită, întrucât împrumutul constituie un folos, în sensul textului incriminator al acestei fapte^[98].

În opinia noastră, în raport cu actuala reglementare, primirea foloaselor necuvenite se poate realiza și după întocmirea actului de către făptuitor.

Cea de a treia variantă alternativă a elementului material al infrațiunii de luare de mită constă în acceptarea promisiunii.

„A accepta promisiunea” de bani sau alte foloase necuvenite presupune acordul expres sau tacit (dar neîndoielnic) al făptuitorului referitor la oferta (de mită) făcută de mituitor^[99]. Se înțelege că, în acest caz, inițiativa aparține mituitorului, iar funcționarul public, fiind pus în fața promisiunii, o acceptă. Acceptarea promisiunii poate fi expresă sau tacită, iar în acest din urmă caz, ea poate să rezulte și din nerespingerea promisiunii ori din anumite manifestări care indică neîndoielnic acceptarea^[100]. Se consideră acceptare și conduita persoanei care nu dă la o parte, nu refuză, nu-și manifestă dezacordul față de promisiunea mituitorului. Nerespingerea promisiunii de mită este o acceptare tacită, astfel că nu trebuie să fie incriminată distinct pentru a se stabili obligația funcționarului public de a respinge o asemenea promisiune și a-l sili să iasă din apatie față de solicitările exterioare, asociindu-l astfel la opera de prevenire a infrațiunilor și de apărare a onoarei și prestigiului funcției pe care o ocupă.

Pentru existența infrațiunii de luare de mită nu interesează dacă funcționarul public săvârșește faptele incriminate direct, adică el însuși, sau indirect, prin intermediul unei alte persoane, în ambele situații el are calitatea de autor.

Acceptarea de promisiuni nu realizează elementul material al incriminării dacă făptuitorul denunță de îndată celor în drept că i s-au făcut promisiuni de dare de mită^[101].

Fiind o infrațiune cu conținut alternativ, dacă făptuitorul realizează mai multe dintre acțiunile incriminate (de pildă, acceptarea este urmată de primirea banilor promiși), unitatea infrațiunii nu este afectată, nefiind incidente regulile concursului de infrațiuni^[102].

Actualul Cod penal nu a mai prevăzut drept variantă alternativă a elementului material al infrațiunii nerespingerea promisiunii de bani sau alte foloase necuvenite ce implica atitudinea făptuitorului care nu are o reacție fermă expresă în fața unei oferte de mituire; această modalitate de comitere a infrațiunii prevăzută de vechiul Cod penal a fost, prin urmare, dezincriminată prin actualul Cod penal, în măsura în care nu se reține o acceptare tacită și neîndoielnică a promisiunii^[103].

Acțiunea care constituie elementul material al luării de mită trebuie să îndeplinească mai multe cerințe esențiale ce trebuie realizate cumulativ, pentru ca fapta comisă de subiectul activ nemijlocit să constituie infrațiunea de luare de mită, pe care le vom prezenta în cele ce urmează.

a) *Fapta trebuie să aibă ca obiect bani sau alte foloase patrimoniale (de exemplu, bunuri, comisioane, împrumuturi, premii, amânarea plății unei datorii, folosința gratuită a unei locuințe, prestațiuni de serviciu în mod gratuit) sau nepatrimoniale (de exemplu, acordarea unui titlu sau a unui grad ori a altor distincții onorifice, a unor medalii, asigurarea prezenței unui înalt demnitar la o recepție etc.) care nu sunt cuvenite în mod legal făptuitorului, pretinse, primite sau acceptate pentru sine sau pentru altul.*

Foloasele patrimoniale sau nepatrimoniale trebuie să fie necuvenite în mod legal; dacă foloasele sunt pretinse, dar nu cu titlu de folos necuvenit, ci cu orice altă destinație se va reține comiterea infracțiunii de abuz în serviciu, iar nu pe cea de luare de mită^[104].

În practica judiciară s-a decis, de exemplu, că fapta unui funcționar public de a solicita o sumă de bani cu titlu de împrumut, în scopul de a face un act contrar îndatoririlor sale de serviciu, realizează infracțiunea de luare de mită, deoarece împrumutul constituie un folos material^[105].

În literatura de specialitate^[106] s-a exprimat opinia că, dacă între folosul primit și actul realizat este o vădită disproporție, fapta nu constituie luare de mită.

Prin expresia „alte foloase” din conținutul art. 289 Cod penal nu se înțeleg și favorurile sexuale, pretinse sau obținute de funcționarul public în legătură cu atribuțiile sale de serviciu de la o persoană interesată direct sau indirect, întrucât prin voința legiuitorului o astfel de faptă a fost incriminată distinct și atenuat în art. 299 alin. (1) Cod penal^[107], folosirea abuzivă a funcției în scop sexual.

b) *Banii sau celelalte foloase pretinse, primite, promise trebuie să fie necuvenite, să nu fie legal datorate, să aibă un caracter de retribuție, adică să constituie plata sau răsplata în legătură cu efectuarea unui act determinat, un act arătat în mod explicit^[108].*

Banii sau foloasele sunt necuvenite nu numai atunci când pentru îndeplinirea unui act gratuit se pretinde sau se primește o retribuție, ci și atunci când se primește ceva peste ceea ce legalmente este datorat sau se acceptă o promisiune care depășește ceea ce se datorează. În același timp, banii sau alte foloase trebuie să fie pretinse, primite etc., cu titlu de contraechivalent al conduitei pe care făptuitorul se angajează să o aibă pentru îndeplinirea, neîndeplinirea sau întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu ori pentru efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri^[109].

Dacă făptuitorul pretinde, primește etc. o sumă de bani sau alte foloase, nu cu acest titlu, ci cu titlu de obligație, care trebuie îndeplinită de cel ce solicită efectuarea actului, deși o asemenea obligație nu este impusă de lege, fapta nu constituie luare de mită, ci abuz în serviciu^[110].

În acest sens, în practica judiciară s-a reținut ca abuz în serviciu, și nu ca luare de mită, de exemplu, fapta celui care pretinde și primește, de la cei aflați în subordinea sa, avantaje materiale sub pretextul acoperirii cheltuielilor făcute de el,

îndeosebi prin folosirea autoturismului personal, pentru procurarea de comenzi sau materii prime^[111].

Dimpotrivă, s-a reținut ca luare de mită, și nu ca abuz în serviciu, fapta unui șef al serviciului personal la schela de produse petroliere care, având atribuții în legătură cu angajarea și cu desfacerea contractului de muncă, a pretins și primit bani de la șapte persoane pentru a le angaja la unitatea respectivă^[112].

c) *Banii sau foloasele să fie pretinse, primite sau acceptate pentru sine sau pentru altul.* Într-adevăr, obiectul mitei poate fi reprezentat și de foloase care numai indirect îmbunătățesc situația funcționarului public (de exemplu, cadouri făcute soției care conviețuiește cu funcționarul public, cu știința acestuia și în legătură cu un act de serviciu). Există anumite persoane deosebit de prevăzătoare, care, pentru a nu fi descoperite, solicită mituitorului ca banii sau foloasele să fie remise unor alte persoane (spre exemplu, rude, prieteni, cunoștințe). Esențial este ca banii sau foloasele remise să reprezinte o contraprestație pentru activitatea care se cere funcționarului public în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii sau efectuarea unui act contrar îndatoririlor de serviciu. Nu este de esență infrațiunii de luare de mită cui se remit efectiv banii sau foloasele, dar funcționarul public trebuie să cunoască natura retributivă a acestora și scopul pentru care au fost date sau promise^[113].

În raport cu specificul incriminării, întrucât legea nu distinge, noțiunea „pentru altul” credem că semnifică faptul că beneficiar al acțiunii incriminate este o altă persoană fizică decât subiectul activ nemijlocit. Dacă autorul comite vreuna dintre acțiunile incriminate alternativ prin art. 289 – în interesul unei persoane juridice de drept public sau privat, fapta sa nu va mai putea fi considerată drept luare de mită^[114].

d) *Pretinderea, primirea sau acceptarea promisiunii de bani sau de alte foloase necuvenite de către funcționarul public trebuie comisă în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.*

Pretinderea sau acceptarea de promisiuni nu pot fi decât anterioare sau concomitente îndeplinirii, neîndeplinirii, urgentării ori întârzierii în îndeplinirea actului determinat privitor la îndatoririle de serviciu. În schimb, primirea foloaselor se poate realiza și după acest moment^[115].

Pretinderea unor foloase de către funcționar public și primirea acestora după efectuarea actului privitor la îndeplinirea îndatoririlor sale de serviciu pentru care foloasele au fost pretinse constituie infrațiunea de luare de mită^[116].

Există luare de mită în legătură cu întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle de serviciu în cazul unui funcționar însărcinat cu executarea unui mandat de arestare care a primit daruri de la cel urmărit, în scopul de a nu executa imediat, ci după o perioadă de timp, acel mandat^[117].

Într-o altă cauză instrumentată de Direcția Națională Anticorupție a fost trimis în judecată inculpatul P. G. pentru comiterea infrațiunilor de luare de mită

prevăzută de art. 254 alin. (1) Cod penal respectiv spălarea banilor prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. (2) Cod penal. S-a reținut că fapta inculpatului, de a pretinde și primi, în mod repetat de la martorul denunțator M.I. suma de 8,1 mld ROL pentru ca în calitate de administrator al firmei M. E. S.R.L A., să încredințeze societății A. S.R.L A. execuția lucrărilor de construcții necesare realizării investițiilor derulate de societatea M. E. S.R.L întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită prevăzută de art. 254 alin. (1) Cod penal. De asemenea, faptele inculpatului P.G. de a înscena prestarea unor servicii de către SC C. S.R.L Oradea pentru a ascunde adevărata natură respectiv cea de mită a sumei de 7,1 mld. ROL, încasată de societatea comercială A. S.R.L. Aleșd în perioada ianuarie 2003- iunie 2004, prin transferuri bancare repetate, iar ulterior de a folosi aceste sume de bani pentru a dobândi două apartamente în O., un teren și construcții în A., precum și un autoturism Mercedes importat din Italia întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de spălarea banilor prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. (2) Cod penal. Prin sentința penală nr. 161 din 30 iunie 2009 a Tribunalului Bihor, modificată prin decizia penală nr. 7/A/2 februarie 2012 a Curții de Apel Oradea, nepublicate inculpatul a fost condamnat pentru cele două infracțiuni mai sus menționate la o pedeapsă rezultantă de 3 ani închisoare cu suspendare sub supraveghere conform art. 86 indice 1 Cod penal pe durata unui termen de încercare de 5 ani, fiind obligat în temeiul art. 255 alin. (5) Cod penal la restituirea sumei de 712.100 lei în favoarea SC A.S.R.L. Aleșd reprezentată prin lichidator.

e) În varianta asimilată, pretinderea, primirea sau acceptarea de promisiuni de bani sau alte foloase necuvenite trebuie comisă în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.

În conformitate art. 289 alin. (2) Cod penal, fapta comisă de un funcționar public asimilat prevăzut de art. 175 alin. (2) Cod penal este tipică numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri. Prin art. 289 alin. (2) Cod penal legiuitorul a dorit să tranșeze o problemă dezbătută în doctrină, în sensul că notarul public, executorul judecătoresc sau alte persoane care execută o funcție de interes public, pentru care este necesară o abilitate specială a autorităților publice, pot fi subiecți activi ai infracțiunii de luare de mită^[118]. Din interpretarea *per a contrario* a aceluiași alineat deducem că, pentru funcționari publici asimilați prevăzuți de art. 175 alin. (2) Cod penal nu este tipică fapta constând în pretinderea, primirea sau acceptarea de promisiuni de bani sau alte foloase când este săvârșită în legătură cu îndeplinirea sau urgentarea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu. Rațiunea acestei excluderi rezidă în faptul că aceste persoane pot solicita în mod legal sume de bani pentru îndeplinirea serviciului public pe care îl prestează sau pentru urgentarea

efectuării unui anumit act (spre exemplu, onorariul executorului judecătoresc pentru efectuarea executării silite)^[119].

f) Actul în legătură cu a cărui îndeplinire, neîndeplinire, accelerare ori întârziere se pretinde, primește sau acceptă suma de bani sau alte foloase necuvenite trebuie să intre în cadrul atribuțiilor de serviciu ale funcționarului public, adică să fie un act privitor la îndatoririle sale de serviciu.

Pentru existența infracțiunii nu are relevanță dacă actul funcționarului public, în vederea căruia se dă mită, privește numai o îndatorire de serviciu specifică sau generală, deoarece legea penală are în vedere actul funcționarului public privitor la îndatoririle sale de serviciu, în genere^[120].

În ipoteza în care actul pentru a cărei îndeplinire, neîndeplinire, accelerare ori întârziere funcționarul public este mituit presupune săvârșirea unei infracțiuni (de exemplu, fals material în înscrisuri oficiale ori falsul intelectual), aceasta va fi reținută în concurs cu luare de mită; deopotrivă, luarea de mită poate fi reținută în concurs real cu traficul de influență sau cu favorizarea făptuitorului.

B) Urmarea imediată. În cazul comiterii infracțiunii de luare de mită, se creează o stare de pericol pentru relațiile sociale referitoare la normala activitate a autorităților, instituțiilor publice, a operatorilor economici sau persoanelor juridice cu capital majoritar sau integral de stat, a persoanelor care exercită un serviciu de interes public sau a oricărei persoane juridice.

Alături de alți autori^[121], apreciem că se creează o stare de pericol pentru buna desfășurare a raporturilor de serviciu în cadrul unităților prevăzute de art. 176^[122] Cod penal, a persoanelor juridice de drept privat, a autorităților publice ale statului străin, a unei instanțe internaționale sau organizații internaționale din care face parte făptuitorul.

Într-o altă părere^[123] s-a susținut că infracțiunea de luare de mită este una materială, de rezultat, acesta constând în primirea unei sume de bani sau a unui alt folos.

În doctrină s-a relevat, pe bună dreptate, că atunci când elementul material constă în primirea de mită care a fost pretinsă în scopul îndeplinirii unui act licit privitor la îndatoririle de serviciu, urmarea imediată constă și în vătămarea patrimoniului adusă persoanei constrânse a da mită^[124]. În celelalte cazuri, diminuarea patrimoniului mituitorului cu valoarea mitei nu reprezintă o pagubă a infracțiunii de examinate.

C) Raportul de cauzalitate. În cazul luării de mită fiind o infracțiune de pericol, legătura de cauzalitate dintre acțiunea care constituie elementul material al infracțiunii rezultă chiar din materialitatea faptei săvârșite de subiectul activ (*ex re*)^[125]– nefiind necesar a fi dovedită.

3.2. Latura subiectivă

Elementul subiectiv al infracțiunii analizate, în toate variantele sale de incriminare, este intenția^[126] directă^[127] sau indirectă^[128].

În actuala reglementare, există două argumente pentru adăugarea *intenției indirecte* ca formă a vinovăției: în primul rând, înlocuirea scopului din reglementarea anterioară cu sintagma „în legătură cu” în actualul Cod penal, iar, în al doilea rând, absorbirea în actuala reglementare a luării de mită a infracțiunii de primire de foloase necuvenite din vechea reglementare, infracțiune care se săvârșea atât cu intenție directă, cât și cu intenție indirectă^[129].

Astfel fiind, este suficient să se constate că finalitatea prevăzută în textul incriminator a fost urmărită sau acceptată de făptuitor, indiferent dacă s-a realizat sau nu, pentru ca să existe intenția și deci să existe infracțiunea de luare de mită^[130]. Dacă după consumarea infracțiunii funcționarul public îndeplinește actul în virtutea atribuțiilor sale de serviciu și prin aceasta săvârșește o altă infracțiune, va exista un concurs de infracțiuni între infracțiunea de luare de mită și infracțiunea săvârșită ulterior (de exemplu, fals intelectual, favorizarea făptuitorului, abuz în serviciu etc.).

Mobilul faptei analizate este, de regulă, dorința subiectului activ de a obține câștiguri pe căi ilicite. Pot fi și alte impulsuri secundare, adiacente, care să concure la determinarea funcționarului să săvârșească luarea de mită, însă aceste elemente subiective nu condiționează existența vinovăției^[131].

Potrivit unei alte opinii, discutabilă, infracțiunea de luare de mită nu se poate comite decât cu intenție directă^[132]. În această concepție, cerința „în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri” califică intenția, având rol de scop în conținutul incriminării prevăzute în art. 289^[133].

4. Formele infracțiunii și sancționarea acesteia

4.1. Formele infracțiunii

Fiind o infracțiune intenționată, comisivă, de pericol, și cu executare promptă legiuitorul nu a sancționat actele preparatorii și tentativa. Activitățile ce ar putea fi considerate acte premergătoare sau care ar intra în conținutul tentativei sunt incriminate ca acte de executare de sine stătătoare ale infracțiunii analizate. Totuși, existența tentativei s-ar putea pune însă în discuție la modalitatea normativă a primirii, dar legiuitorul a înțeles să nu o incrimineze și implicit să o sancționeze^[134].

Consumarea infracțiunii de luare de mită se realizează în momentul producerii urmării imediate, aceasta fiind inerentă, implicită acțiunii incriminate, adică în momentul pretinderii, primirii, acceptării promisiunii de bani sau foloase necuvenite în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.

Nu are importanță pentru existența infracțiunii dacă cel ce a făcut promisiunea a dus-o la îndeplinire.

În situația în care banii sau alte foloase sunt remise în rate succesive, fapta are caracterul de infrațiune continuată^[135].

Exemplificăm cele de mai sus cu prezentarea unor spețe:

Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Tribunalul Bihor din data de 14 noiembrie 2014 a fost trimis în judecată inculpatul R.A.C. pentru comiterea infrațiunii de luare mită prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal – 4 acte materiale reținându-se ca stare de fapt că inculpatul, în calitate de profesor doctor la Facultatea de Medicină și Farmacie din cadrul Universității O., a pretins și primit de la un număr de 4 studenți, suma de 50 de euro/student, pentru a-i promova la examenul ce urma să fie susținut la materia Chirurgie Orală și Maxilo-Facială .

În cauză față de inculpat fusese începută urmărirea penală deopotrivă și pentru infrațiunea de abuz în serviciu prevăzută de art. 297 Cod penal cu aplicarea art. 13 indice 2 din Legea nr. 78/2000, infrațiune pentru care prin rechizitoriu se dispune clasarea cauzei. Ulterior a fost emis un nou rechizitoriu de către același parchet pentru comiterea infrațiunii de luare mită prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal – 21 acte materiale reținându-se ca stare de fapt că inculpatul, în calitate de profesor doctor la Facultatea de Medicină și Farmacie din cadrul Universității O., a pretins și primit de la un număr de 4 studenți, suma de 50 de euro/student, pentru a-i promova la examenul ce urma să fie susținut la materia Chirurgie Orală și Maxilo-Facială. Cele două dosare aflate pe rolul Tribunalului Satu Mare – dosar nr. 5143/111/2014 respectiv dosar nr. 4280/111/2014 au fost conexe, inculpatul fiind condamnat prin sentința penală nr. 61 din data de 6 aprilie 2015 a Tribunalului Satu Mare nepublicată, pentru o singură infrațiune de luare mită prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal – 25 acte materiale – la o pedeapsă de 2 ani închisoare cu suspendare sub supraveghere conform art. 93 Cod penal pe durata unui termen de încercare de 4 ani. Soluția a rămas definitivă prin respingerea ca nefondat a apelului declarat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Satu Mare, prin decizia penală nr. 454/23.06.2015 a Curții de Apel Oradea nepublicată.

Infrațiunea de luare de mită poate veni în concurs și cu alte fapte penale. În practica judiciară s-a statuat că primirea de bani sau alte foloase de către un paznic, pentru a înlesni furtul unor bunuri aflate în paza lui și săvârșirea sustragerii cu permisiunea sa, constituie infrațiunea de luare de mită, în concurs real cu complicitatea la furt^[136].

Într-o altă speță DNA Serviciul Teritorial Oradea a început inițial urmărirea penală împotriva inculpatului Ș.I. pentru comiterea în concurs a infrațiunilor de abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit prevăzut de art. 13 indice 2 din Legea nr. 78/2000 și luare de mită prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 și art. 7 lit. c) din Legea nr. 78/2000. În fapt s-a reținut în sarcina inculpatului că în calitate de ofițer de

poliție din cadrul Serviciului de Investigare a Fraudelor, instrumentând dosarul penal nr. 244/P/2013 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Satu Mare în care se efectuau cercetări sub aspectul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală față de suspectul T.A. C. și soția acestuia T.M. a solicitat și primit de la primul suspect materiale de construcție în valoare totală de 5.883 lei, în folosul ginerelei său – administrator în fapt și asociat al SC A.SRL., fără a plăti contravaloarea acestora. Un alt folos pe care suspectul T.A.C. l-a oferit firmei ginerelei inculpatului, în baza aceleiași înțelegeri prelabile cu inculpatul constă în aceea că a accepta ca în numele SC T. C. să formuleze o ofertă de participare la procedura de atribuire a unei lucrări finanțate din fonduri europene (în condițiile în care câștigătorul licitației se cunoștea de la bun început) al cărei quantum a fost unul inferior valorii eligibile, cuprinzând valori extrem de scăzute în raport de ofertele existente la astfel de proceduri, folosul realizat constând în aceea că SC A. s-a putut încadra în suma aprobată fără a pierde astfel finanțarea obținută anterior. În schimbul acestor foloase inculpatul Ș.I. și-a încălcat atribuțiile de serviciu, administrând cu rea credință mijloacele de probă din dosar, propunând o soluție de clasare, confirmată de procuror. Ulterior, prin ordonanța din 27 iulie 2015 procurorul a dispus încadrarea juridică față de acesta din infracțiunea de abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit prevăzut de art. 13 indice 2 din Legea nr. 78/2000 în aceea de favorizare a făptuitorului prevăzută de art. 269 Cod penal cu aplicarea art. 5 Cod penal. S-a apreciat că modalitatea în care inculpatul a gestionat în mod fraudulos dosarul penal nr. 244/P/2013 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Satu Mare se circumscrie mai degrabă infracțiunii de favorizare a făptuitorului întrucât administrarea cu rea credință a mijloacelor de probă în acel dosar a constituit un veritabil ajutor dat persoanelor la care se referea procesul verbal de sesizare din oficiu, care a avut ca și consecință directă împiedicarea tragerii la răspundere penală a numiților T.AC. și T.M. Cauza a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel Oradea sub dosar nr. 431/35/2015.

Prin rechizitoriu din data de 06.03.2015 al DNA- Serviciul Teritorial Oradea, a fost trimis în judecată inculpatul D.A.N. pentru săvârșirea infracțiunilor de: luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 6 și art. 7 lit. a) din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 5 Cod penal, luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 6 și art. 7 lit. a) din Legea nr. 78/2000, abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzut de art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 5 Cod penal, abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzut de art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 5 Cod penal, abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzut de art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal, fals intelectual, prevăzută de art. 321 alin. (1) Cod penal, abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzut de art. 13² din Legea

nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal, fals intelectual, în formă continuată (trei acte materiale) prevăzută de art. 321 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal, efectuare de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția de primar, în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de foloase necuvenite, prevăzută de art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 87 alin. (1) lit. d) din Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, deținerea fără drept a unei arme neletale din categoria celor supuse autorizării, prevăzută de art. 342 alin. (2)) Cod penal, deținerea fără drept a munițiilor, prevăzută de art. 342 alin. (1) Cod penal.

În fapt și în drept s-au reținut următoarele:

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. B. de a pretinde și primi de la M. I., protopop de B. al Bisericii Greco-Catolice, în perioada 2011-2014, un imobil proprietatea bisericii, cu titlu de concesiune pentru o perioadă de 29 ani, în favoarea SC A. D.C. SRL, promițând că va ajuta și va susține interesele bisericii greco-catolice pe raza sa de competență, îi va asigura protecție și o va favoriza, prin neîndeplinirea atribuțiilor de primar, în sensul de a sprijini biserica greco-catolică să beneficieze în continuare de scutiri de impozite pentru clădirile proprietatea unității de cult, situate în raza Mun. B. și de a nu aplica sancțiuni contravenționale pentru fațadele deteriorate ale clădirilor proprietatea acesteia, întrunește elementele constitutive ale infrațiunii de luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal, cu referire la art. 6 și art. 7 lit. a) din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Fapta inculpatului D.A.N. în calitate de primar al mun. B., de a pretinde și primi de la reprezentanții Episcopiei Române Unite cu Roma Greco-Catolică Oradea, inculpații B. V. și C.M. în perioada iunie-august 2014, un imobil proprietatea bisericii, printr-un contract de parteneriat pe o perioadă de 25+5 ani, în favoarea SC A. D. C.SRL, pentru neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a atribuțiilor sale de primar, în sensul de a sprijini biserica greco-catolică să beneficieze în continuare de scutiri de impozite pentru clădirile proprietatea unității de cult, situate pe raza Mun. B., de a nu proceda la aplicarea de sancțiuni contravenționale pentru fațadele deteriorate ale clădirilor proprietatea acesteia și de a permite funcționarea în continuare a magazinului de comercializare a peștelui fără autorizație eliberată de Primăria mun. B., ca și în perioada 2012-2014, promițând că va ajuta și va susține interesele bisericii greco-catolice pe raza sa de competență, întrunește elementele constitutive ale infrațiunii de luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal, cu referire la art. 6 și art. 7 lit. a) din Legea nr. 78/2000.

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. B., de a nu-și îndeplini atribuțiile de serviciu, în perioada 2009-2014, respectiv de a nu întreprinde niciun demers pentru impozitarea și impunerea din oficiu a clădirilor

aflăte în proprietatea bisericii greco-catolice pe raza mun. B. cunoscând că sunt folosite de proprietar pentru a desfășura activități economice, în acest sens nedispunând niciun control sau inspecție fiscală, cauzând o pagubă Primăriei mun. B. de 329.231 lei și obținând un folos necuvenit pentru biserica greco-catolică, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzută de art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. Beiuș de a-și îndeplini în mod defectuos atribuțiile de serviciu, respectiv de a permite ca magazinul de comercializare a peștelui, proprietatea Episcopiei Române Unită cu Roma Greco-Catolică Oradea, să funcționeze fără autorizație eliberată de Primăria mun. Beiuș, în perioada 2012-2014, în urma înțelegerii infracționale cu reprezentanții bisericii greco-catolice, creând o pagubă Primăriei mun. Beiuș în cuantum de 420 lei și obținând un folos necuvenit pentru biserica greco-catolică, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzută de art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 5 Cod penal.

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. B. de a-și îndeplini în mod defectuos atribuțiile de serviciu, respectiv de a semna și elibera în favoarea SCA A.D. C. SRL Autorizația de construire nr. 30/18.06.2014 în „regim de urgență”, cu nerespectarea prevederilor legale, pentru a justifica lucrări care fuseseră deja executate, cunoscând că autorizația are la bază documente false și constatări nereale (Nota de constatare nr. 4614/10.06.2014 și Certificatul de urbanism nr. 58/13.06.2014), prin aceasta cauzând o vătămare intereselor legitime ale Primăriei mun. B. și obținând un folos necuvenit pentru SC A. D.C.SRL, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzută de art. 13² din Legea 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal.

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. B., de a certifica prin semnătură constatările subordonatului U. I. din Nota de constatare nr. 4614/10.06.2014, care atesta fapte și împrejurări necorespunzătoare adevărului, în ceea ce privește stadiul fizic al imobilului în cauză și constatările și verificările din teren, cunoscând că la imobilul în cauză fuseseră executate, la solicitarea sa, lucrări de demolare totală a acoperișului de către reprezentanți ai SC V.I. SRL, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de fals intelectual, prevăzută de art. 321 alin. (1) Cod penal.

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. B. de a-și îndeplini în mod defectuos atribuțiile de serviciu, respectiv de a semna și elibera în favoarea SC A. D. C.SRL Autorizația de construire nr. 71/28.11.2014 cu nerespectarea prevederilor legale, în scopul justificării respectării formale a legislației specifice din domeniul construcțiilor, cunoscând că autorizația are la bază documente false și constatări nereale (CertIFICATELE de urbanism nr. 88/10.09.2014, nr. 92/29.09.2014

și nr. 121/27.11.2014), prin aceasta cauzând o vătămare intereselor legitime ale Primăriei mun. Beiuș și obținând un folos necuvenit pentru SC A. D. C. SRL, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu și obținerea unui folos necuvenit pentru altul, prevăzută de art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) Cod penal.

Fapta inculpatului D.A.N., în calitate de primar al mun. Beiuș de a certifica prin semnătură constatările subordonatului său U. I. din certificatele de urbanism nr. 88/10.09.2014, nr. 92/29.19.2014 și nr. 121/27.11.2014, care atestau fapte și împrejurări necorespunzătoare adevărului, în ceea ce privește stadiul fizic al imobilului în cauză și constatările și verificările în teren, fiind omisă cu știință solicitarea de avize/acorduri prevăzute de legislația specifică, cunoscând că la imobilul în cauză fuseseră executate, la cererea sa, lucrări de demolare totală a acoperișului, de consolidare a clădirii prin turnarea centurilor exterioare și de construire a acoperișului de SC V. I. SRL de intervenție și refacere a fațadelor, modificări interioare, desfacerea parapetilor ferestrelor și modificări goluri, inclusiv crearea accesului din stradă, de SC E. S.SRL, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de fals intelectual, în formă continuată (trei acte materiale), prevăzută de art. 321 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal.

Cauza se află pe rolul Curții de Apel Oradea, în contextul în care printre persoanele trimise în judecată se află și B V, episcop al Episcopiei Române Unite cu Roma Greco-Catolice Oradea, calitate ce atrage competența Curții de Apel Oradea.

4.2. Sancționare¹³⁷

În conformitate cu prevederile art. 289 alin. (1) și (2) Cod penal, luarea de mită în varianta tip și varianta asimilată se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârși fapta.

Pentru *varianta agravată* prevăzută de art. 7 din Legea nr. 78/2000, fapta se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 289 Cod penal, ale cărei limite se majorează cu o treime, pedeapsa fiind închisoare de la 4 la 13 ani și 4 luni și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

Pentru *varianta atenuată* prevăzută în art. 308 Cod penal raportat la art. 298, fapta se sancționează cu închisoare de la 2 la 6 ani și 8 luni și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

Potrivit art. 289 alin. (3) Cod penal, banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Cu toate că măsura de siguranță a confiscării speciale își are sediul materiei în art. 112¹³⁸ Cod penal legiuitorul a prevăzut-o și în art. 289 alin. (3) Cod penal, pentru a-i sublinia caracterul obligatoriu. Mai trebuie menționat că banii sau

foloasele trebuie remise efectiv funcționarului public pentru a putea fi confiscate, nefiind posibilă confiscarea unor foloase promise funcționarului public^[139].

Potrivit dispozițiilor art. 112 Cod penal, instanța va putea dispune măsura de siguranță confiscării extinse dacă va constata îndeplinirea condițiilor legale.

Lucrarea a beneficiat de suport financiar prin proiectul cu titlul *“Studii doctorale și postdoctorale Orizont 2020: promovarea interesului național prin excelență, competitivitate și responsabilitate în cercetarea științifică fundamentală și aplicată românească”*, număr de identificare contract POSDRU/159/1.5/S/140106. Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. **Investește în Oameni!**

BIBLIOGRAFIE

1. Barbu, A., I., (2014) *Infracțiunea de luare de mită în noul Cod penal*, în „Revista de studii de securitate publică” nr. 2 (6)/2014, editura SITECH, Craiova.

2. Barbu, I., A., *Reflections on the active subject and the essential conditions for the offense of bribe receipt*, în „Journal of Criminal investigations”, vol. V - ISSUE 2/2012, Editura Universul Juridic, București.

3. Bodoroncea, G., Cioclei, V., Kuglay, I., Lefterache, L.V., Manea, T., Nedelcu, I., Vasile, F.A., (2014) *Codul penal. Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, București.

4. Bulai, C., Filipaș, A., Mitrache, C., (1997) *Drept penal român, Curs selectiv pentru licență*, Editura Press Mihaela SRL, București.

5. Constantin Duvac, *Luarea de mită în noul Cod penal*, în „Dreptul” nr. 4/2013.

6. *Corupția în dreptul penal român*, Editura Atlas Lex, București, (1995) Boroi, A., Nistoreanu, G., (2005) *Drept penal. Partea specială*, ediția a III-a, Editura All Beck, București, Predescu, O., Hărăstășanu, A., (2007) *Drept penal. Partea specială*, ediția a II-a revizuită, Editura Omnia Uni S.A.S.T., Brașov, Pascu, I., Gorunescu, M., (2009) *Drept penal. Partea specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, Udroui, M., *Drept penal*, Boroi, A., (2011) *Drept penal. Partea specială*, Editura C. H. Beck, București.

7. Dobrinoiu, V., Dima, T., (2002) *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București.

8. Dobrinoiu, V., Neagu, N., (2014) *Drept penal. Partea specială. Conform noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București.

9. Dobrinoiu, V., (1995) *Corupția în dreptul penal român*, Editura Atlas Lex, București.

10. Dobrinoiu, V., Titlul V - (2014) *Infracțiuni de corupție și de serviciu*, în Dobrinoiu, V., Hotca, M.A, Gorunescu, M., Dobrinoiu, M., Pascu, I., Chiș, I., Păun,

C., Neagu, N., Sinescu, M. C., *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București.

11. Dongoroz, V., Siegfried, K., Oancea, I., Fodor, I., Iliescu, I., Bulai, C., Stănoiu, R., (1972) *Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială*, IV, Editura Academiei României, București, Boroi A., (2011) *Drept penal. Partea specială*, Editura C. H. Beck, București, Pascu, I., (2008) *Drept penal. Partea specială*, Editura Hamangiu, București.

12. Dongoroz, V., ș.a., *cit.*, vol. IV; Grigorovici, A., (1976), *Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

13. Dungan, P., Medean, T., Pașca, V., (2012) *Drept penal. Partea specială* *Prezentare comparativă a noului Cod penal și a Codului penal din 1968*, Editura Universul Juridic, București.

14. Filipaș, A., (2008) *Drept penal român. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București.

15. Gorunescu, M., *Titlul V – Infrațiuni de corupție*; Pașca, V., *Funcționarul public (Comentariu)*, în Antoniu, G., Bulai, C., Pascu, I., Streteanu, F., (2008) *Noul Cod penal. Comentariu pe articole*, II, art. 57-171, Editura C.H. Beck, București.

16. Ionescu, G., Ionescu, I., *Probleme de drept din jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală 1990-2000*, Editura Juris Argessis, Curtea de Argeș, 2002.

17. Loghin, O., Toader, T., (1998) *Drept penal român. Partea specială*, Casa de editură și presă Șansa S.R.L, București.

18. Moldovan, M., *Luarea de mită (Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul)*, în „*Drept penal. Partea specială*”, vol. I de Basarab, M., Moldovan, L., Suian, V., (1985) Cluj-Napoca, Filipaș, A., *Luarea de mită (Infrațiuni care aduc atingere activității organizațiilor de stat, organizațiilor obștești sau altor activități reglementate de lege)*, în „*Drept penal. Partea specială*” de Loghin, O., Filipaș, A., (1992) ediție revizuită, Casa de Editură și Presă Șansa SRL, București.

19. Negruș, G., (2014) *Măsura confiscării în cazul infracțiunilor de corupție*, Editura Universul Juridic, București.

20. Nistoreanu, G., Dobrinoiu, V., Boroi, A., Molnar, A., Pascu, I., Lazăr, V., (1997) *Drept penal. Partea specială*, Editura Europa Nova, București Mihail.

21. Pașca, V., *Luarea de mită (Infrațiuni de corupție)*, în *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, vol. II, Dobrinoiu, V., Hotca, M.A., Gorunescu, M., Pașca, V., Dobrinoiu, M., Pascu, I., Chiș, I., Păun, C., Neagu, N., Sinescu, M.C., (2012) Editura Universul Juridic, București.

22. Rămureanu, V., *Poziția juridică a intermediarului la infrațiunea de luare și dare de mită*, în „*Justiția Nouă*” nr. 3/1961, p. 562 și 304 privitoare la fu^[1] Papadopol, V., *Condițiile generale ale participației penale*, în „*Revista română de drept*” nr. 5/1970, p. 38.

23. Stoica, O., A., (1976) *Drept penal. Partea specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București; Moldovan, L., (1970) *Luarea de mită în Codul penal al R.S.R.*, în „*Studia Universitatis Babes-Bolyai*”, Series Jurisprudentia, Cluj;

24. Udroișu, M., (2011), *Drept penal. Partea specială*, ediția 3, Editura C. H. Beck, București.
25. Udroișu, M., (2015) *Drept penal. Partea specială. Noul Cod penal*, Ediția 2, Editura C.H. Beck, București.
26. Ușvat, C.F., (2010) *Infrațiunile de corupție în contextul reglementărilor europene*, Editura Universul Juridic, București.
27. Vasîu, I. (1997) *Drept penal român. Partea specială, II*, Editura Albastră, Cluj-Napoca.

ACTE NORMATIVE INTERNE

1. Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia 2461/1997, în *Culegere de decizii pe anul 1997*,
2. Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1117/1998, www.legis.ro (accesat la data de 3 august 2015).
3. Caian G., *Elemente de noutate în reglementarea infrațiunilor de corupție*, în „Revista forumul judecătorilor” nr. 4/2010.
4. Decizia nr. 81/1998, legalis.ro (accesat la data de 3 august 2015).
5. Decizia nr. 44/1997 (document disponibil online în Legis, bază de date).
6. Decizia nr. 1431/1998, în „Revista română de drept” nr. 1/2000.
7. Decizia penală nr. 1431/1998, în „Dreptul” nr. 12/1999.
8. Decizia nr. 1923/1995, în „Revista de drept penal” nr. 4/1995.
9. Decizia nr. 540/2001, în „Revista de drept penal” nr. 3/2002, p. 108.
10. Decizia nr. 540/2001, în „Revista de drept penal” nr. 3/2002.
11. Dobrinou, V., *Unele aspecte ale infrațiunii de luare de mită formă continuată*, în „Revista română de drept” nr. 12/1981.
12. Dumitru, I., *Calitatea de subiect activ al infrațiunii de luare de mită a fotbaliștilor profesioniști, angajați cu contract de muncă la cluburile de fotbal, organizate ca societăți comerciale*, în „Dreptul” nr. 10-11/1995,
13. Dumitru, I., *Calitatea de subiect activ al infrațiunii de luare de mită a fotbaliștilor profesioniști, angajați cu contract de muncă la cluburile de fotbal, organizate ca societăți comerciale*, în „Dreptul” nr. 10-11/1995, Bogdan, S., (2009) *Drept penal. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București.
14. Dumitru, I., *Funcționarul cu atribuții de control, subiect activ calificat al infrațiunii de luare de mită*, în „Dreptul” nr. 8/1994; Curtea Supremă de Justiție, Secția penală, decizia nr. 67/1999, în „Buletinul jurisprudenței 1999”, Curtea Supremă de Justiție, Secția penală, decizia nr. 566/1999, în „Buletinul jurisprudenței 1999”, p. 278-279; Nicorina Crișu Magraon, Constantin Crișu, *Jurisprudență în materie penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, curți de apel și tribunale 1990-2005*, Editura Juris Argessis, Curtea de Argeș, 2006, p. 414-415; Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, decizia nr. 148/2010, în „Buletinul casației” nr. 7/2010.
15. *Expunere de motive*, just.ro (accesat la data de 5 august 2015).

16. <http://legeaz.net/spete-penal-iccj-2013/decizia-3679-2013> (accesat la data de 5 august 2015).
17. Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, dec. nr. 6560/2004, în „Revista de drept penal” nr. 1/2006.
18. Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, decizia nr. 693/2009, <http://www.scj.ro> (accesat la data de 5 iulie 2015).
19. Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, decizia nr. 744/2004, în „Revista de drept penal” nr. 2/2005.
20. Kahane, S., *Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi (Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul)*, în *Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială*, vol. IV, Dongoroz V., ș.a., (1972) Editura Academiei Române, București.
21. Legea nr. 135/2010 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 486 din 15 iulie 2010), modificată ulterior, inclusiv prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 473 din 30 iunie 2015).
22. Pașca, V., Secția penală, decizia nr. 3563/2000, în „Buletinul jurisprudenței 2000”.
23. Tribunalul București, secția a II-a penală, decizia nr. 2254/1984, în R3.
24. Tribunalul Capitalei, secția I penală, decizia nr. 2735/1956, în „Legalitatea populară” nr. 8/1957.
25. Tribunalul Municipiului București, secția a II-a penală, decizia nr. 129/1993, în „Dreptul” nr. 9/1994.
26. Tribunalul Municipiului București, secția a II-a penală, decizia nr. 2254/1984, Vasile Papadopol, Ștefan Daneș, *Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1981-1985*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
27. Tribunalul Suceava, secția penală, decizia nr. 19/1986, în „Revista română de drept” nr. 7/1985.

^[1] Conținutul legal al infracțiunii de *luare de mită* prevăzut de art. 289 Cod penale este: „Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta [alin. (1)].

Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri [alin. (2)].

Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent [alin. (3)]”.

[2] Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 219 din 18 mai 2000, modificată ulterior, inclusiv prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 515 din 14 august 2013).

[3] Alineatul (2) al art. 175 Cod penal, lărgeste sfera de aplicare a legii penale și la persoanele care exercită un serviciu de interes public pentru care au fost investite de autoritățile publice sau care sunt supuse controlului ori supravegheerii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

[4] Mihail Udroi, *Drept penal. Partea specială*, ediția 3, Editura C. H. Beck, București, 2011, p. 361.

[5] Gabriel Caian, *Elemente de noutate în reglementarea infracțiunilor de corupție*, în „Revista forumul judecătorilor” nr. 4/2010, p. 3.

[6] Avram Filipaș, *Drept penal român. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2008, p. 445.

[7] Mihail Udroi, *op. cit.*, p. 361.

[8] Ușvat Claudia-Florina, *Infracțiunile de corupție în contextul reglementărilor europene*, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 156.

[9] S.p 11/1955 a T. Reg Brașov, I. pop 6/1955 p. 635; D. 1552/1955 a T.S., col. p., CD 1955, vol. III, p. 84; D. 1996/1967 a T.S., col. p. RRD 3/1967, p. 132; D. 928/1967 a T. Reg Iași, RRD 3/1968, p. 166; D. 3956/1970 a T.S., CD 1970, P. 403; D. 3048/1971 a T.S., sp., CD 1971, p. 358.

[10] Octavian Loghin, Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Casa de editură și presă Șansa S.R.L., București, 1998, p. 357-358.

[11] Vasile Dobrinioiu, *Titlul V – Infracțiuni de corupție și de serviciu*, în Vasile Dobrinioiu, Mihai Adrian Hotca, Mirela Gorunescu, Maxim Dobrinioiu, Ilie Pascu, Ioan Chiș, Costică Păun, Norel Neagu, Mircea Constantin Sinescu, *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 493.

[12] Vintilă Dongoroz, Kahane Siegfried, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Costică Bulai, Rodica Stănoiu, *Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială*, vol. IV, Editura Academiei României, București, 1972, p. 130; Alexandru Boro, *Drept penal. Partea specială*, Editura C. H. Beck, București, 2011, p. 365; Ilie Pascu, *Drept penal. Partea specială*, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 383.

[13] Vasile Dobrinioiu, *Corupția în dreptul penal român*, Editura Atlas Lex, București, 1995, p. 66-67.

[14] Oliviu Augustin Stoica, *Drept penal. Partea specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 247; Lucia Moldovan, *Luarea de mită în Codul penal al R.S.R.*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, Series Jurisprudentia, Cluj, 1970, p. 88; Ioana Vasii, *Drept penal român. Partea specială*, vol. II, Editura Albastră, Cluj-Napoca, 1997, p. 347.

[15] Vintilă Dongoroz ș.a., *op. cit.*, vol. IV, p. 130; Aneta Grigorovici, *Infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 89.

[16] Vasile Dobrinioiu, *Noul Cod penal Comentat...*, 493.

[17] Vasile Dobrinioiu, *Unele aspecte ale infracțiunii de luare de mită formă continuată*, în „Revista română de drept” nr. 12/1981, p. 45-49.

[18] *Idem*, *Corupția în dreptul penal român*, Editura Atlas Lex, București, 1995, p. 69-71; Alexandru Boroș, Gheorghe Nistoreanu, *Drept penal. Partea specială*, ediția a III-a, Editura All Beck, București 2005, p. 348; Ovidiu Predescu, Angela Hărăstășanu, *Drept penal. Partea specială*, ediția a II-a revizuită, Editura Omnia Uni S.A.S.T., Brașov, 2007, p. 217; Ilie Pascu, Mirela Gorunescu, *Drept penal. Partea specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009, p. 383-384; Mihail Udroiș, *Drept penal...*, p. 443; Alexandru Boroș, *Drept penal. Partea specială*, Editura C. H. Beck, București, 2011, p. 365.

[19] Lucia Moldovan, *Luarea de mită (Infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul)*, în „*Drept penal. Partea specială*”, vol. I de Matei Basarab, Lucia Moldovan, Valer Suian, Cluj-Napoca, 1985, p. 292; Avram Filipaș, *Luarea de mită (Infracțiuni care aduc atingere activității organizațiilor de stat, organizațiilor obștești sau altor activități reglementate de lege)*, în „*Drept penal. Partea specială*” de Octavian Loghin, Avram Filipaș, ediție revizuită, Casa de Editură și Presă Șansa SRL, București, 1992, p. 194.

[20] Curtea Supremă de Justiție, Secția penală, decizia nr. 1789/2003, www.scj.ro (accesat la data de 4 iulie 2015).

[21] Gina Negruț, *Măsura confiscării în cazul infracțiunilor de corupție*, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 215.

[22] Potrivit art. 113 din Codul penal: „Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal (1).

Minorul care are vârsta între 14 și 16 ani răspunde penal numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ (2).

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal potrivit legii (3)”.

[23] A se vedea Ionuț Andei Barbu, *Infracțiunea de luare de mită în noul Cod penal*, în „*Revista de studii de securitate publică*” nr. 2 (6)/2014, editura SITECH, Craiova, p. 144.

[24] Acest text prevede: „Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-301, și 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice (1).

În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime (2)”.

[25] Textul prevede: „Dispozițiile art. 289 și 290 se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi”.

[26] Textul dispune: „Prevederile prezentului capitol se aplică în privința următoarelor persoane, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel:

a) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte;

b) membrilor adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte;

c) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare, în cadrul Uniunii Europene;

d) persoanelor care exercită funcții juridice în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și funcționarilor de la grefele acestor instanțe;

- e) funcționarilor unui stat străin;
- f) membrilor adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin.
- g) juraților din cadrul unor instanțe străine”.

[27] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *Drept penal. Partea specială. Conform noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 476.

[28] Vasile Dobrinou, *Noul Cod penal Comentat...op. cit.*, p. 493.

[29] Mirela Gorunescu, *Titlul V – Infrațiuni de corupție cit. supra...*, p. 551; Viorel Pașca *Funcționarul public (Comentariu)*, în George Antoniu, Costică Bulai, Pascu Ilie, Florin Streteanu, *Noul Cod penal. Comentariu pe articole*, vol. II, art. 57-171, Editura C.H. Beck, București, 2008, p. 565.

[30] A se vedea și Mihail Udroi, *Drept penal...*, p. 361.

[31] A se vedea: Ion Dumitru, *Funcționarul cu atribuții de control, subiect activ calificat al infracțiunii de luare de mită*, în „Dreptul” nr. 8/1994, p. 61; Curtea Supremă de Justiție, Secția penală, decizia nr. 67/1999, în „Buletinul jurisprudenței 1999”, p. 276-277; Curtea Supremă de Justiție, Secția penală, decizia nr. 566/1999, în „Buletinul jurisprudenței 1999”, p. 278-279; Nicorina Crișu Magraon, Constantin Crișu, *Jurisprudență în materie penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, curți de apel și tribunale 1990-2005*, Editura Juris Argessis, Curtea de Argeș, 2006, p. 414-415; Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, decizia nr. 148/2010, în „Buletinul casației” nr. 7/2010, p. 32-34.

[32] A se vedea art. 14 și art. 31-33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

[33] Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 826 din 13 septembrie 2005, modificată ulterior, inclusiv prin Legea nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 753 din 16 octombrie 2014).

[34] Legea nr. 135/2010 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 486 din 15 iulie 2010), modificată ulterior, inclusiv prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 473 din 30 iunie 2015).

[35] Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 305 din 24 aprilie 2014, modificată ulterior, inclusiv prin Legea nr. 81/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, precum și pentru modificarea art. 7 alin. (2) din Legea nr. 364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 266 din 21 aprilie 2015).

[36] Constantin Duvac, *Luarea de mită în noul Cod penal*, în „Dreptul” nr. 4/2013, p. 99.

[37] A se vedea Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, decizia nr. 693/2009, <http://www.scj.ro> (accesat la data de 5 iulie 2015).

[38] Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 410 din 25 iulie 2001, modificată ulterior, inclusiv prin Ordonanța Guvernului nr. 5/2015 pentru modificarea unor termene prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 78 din 29 ianuarie 2015).

[39] <http://legeaz.net/spete-penal-iccj-2013/decizia-3679-2013> (accesat la data de 5 august 2015).

[40] Potrivit art. 243 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 757 din 12 noiembrie 2012), „Dispozițiile art. 293 se aplică indiferent dacă membrii instanțelor de arbitraj sunt români sau străini”.

[41] Mihail Udroiș, *Drept penal. Partea specială. Noul Cod penal*, Ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2015, p. 367.

[42] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 477.

[43] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 101.

[44] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 478.

[45] Regulamentul (CEE, Euratom, CECO) nr. 259/68 al Consiliului din 29 februarie 1968 de stabilire a Statutului funcționarilor și a Condițiilor de angajare a celorlalți agenți ai Comunităților Europene și de instituire a unor măsuri speciale aplicabile temporar funcționarilor Comisiei (Condițiile de angajare a celorlalți agenți), [publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (actualmente Jurnalul Oficial al Uniunii Europene) nr. L 56 din 4 martie 1968, modificat ulterior] (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>, accesat la data de 1 august 2015).

[46] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 479.

[47] Ratificat prin Legea nr. 260/2004 pentru ratificarea Protocolului Adițional la Convenția Penală a Consiliului Europei privind corupția, adoptat la Strasbourg la 15 mai 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 612 din 7 iulie 2004.

[48] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 480.

[49] Sfera subiecților activi s-a extins ca urmare a ratificării de către România a unor instrumente Juridice internaționale privind corupția. Dintre acestea menționăm Convenția civilă a Consiliului Europei privind corupția, Convenția Consiliului Europei privind spălarea de bani, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infrațiunii, Rezoluția Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei nr. 97/24 conținând cele 20 de principii privind lupta împotriva corupției, Rezoluția Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei nr. 99/5 privind Grupul Statelor de luptă împotriva Corupției (G.R.E.C.O.), Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003.

[50] Constantin Duvac, *Luarea de mită...*, p. 103-104.

[51] Publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 71 din 15 ianuarie 2014.

[52] În sens contrar s-a decis că nu poate fi subiect activ al infrațiunii de luare de mită angajatul care primește foloase materiale pentru a nu-și îndeplini obligația generală de a asigura paza împotriva sustragerilor de la locul de muncă, prevăzută în contractul de muncă prin care fusese angajat în funcția de electrician [C.S.], secția penală, decizia nr. 1266/1998, www.legalis.ro (accesat la data de 3 august 2015)].

[53] Expertul din cadrul unui birou local de expertize tehnice, desemnat să efectueze expertize în cauze judiciare și retribuit sub forma onorariului prin biroul de expertize, poate fi subiect activ al infrațiunii de luare de mită [Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1785/2003, www.legalis.ro (accesat la data de 3 august 2015)].

[54] Curtea Supremă de Justiție, secția militară, decizia nr. 44/1997 (document disponibil online în Legis, bază de date).

[55] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 540/2001, în „Revista de drept penal” nr. 3/2002, p. 108.

[56] Ion Dumitru, *Calitatea de subiect activ al infrațiunii de luare de mită a fotbalistilor profesioniști, angajați cu contract de muncă la cluburile de fotbal, organizate ca societăți comerciale*,

în „Dreptul” nr. 10-11/1995, p. 129; Sergiu Bogdan, *Drept penal. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2009, p. 336.

[57] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 11/1995, în „Revista de drept penal” nr. 2/1996, p. 118.

[58] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1923/1995, în „Revista de drept penal” nr. 4/1995, p. 145.

[59] Curtea de Apel Iași, secția penală, decizia nr. 81/1998, www.legalis.ro (accesat la data de 3 august 2015).

[60] Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, decizia nr. 744/2004, în „Revista de drept penal” nr. 2/2005, p. 149.

[61] Curtea de Apel București, secția I penală, decizia nr. 120/1998.

[62] Acest articol face referire la infracțiunile de corupție și de serviciu comise de alte persoane, având următoarea redactare: „Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-301 și 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice (1).

În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime (2)”.

[63] În conformitate cu art. 46 alin. (2) din Codul penal „Coautori sunt persoanele care săvârșesc nemijlocit aceeași faptă prevăzută de legea penală”.

[64] Este, potrivit art. 47 din Codul penal „persoana care, cu intenție, determină o altă persoană să săvârșească o faptă prevăzută de legea penală”.

[65] Este, potrivit art. 48 din Codul penal „persoana care, cu intenție, înlesnește sau ajută în orice mod la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală (1).

Este de asemenea complice persoana care promite, înainte sau în timpul săvârșirii faptei, că va tăinuși bunurile provenite din aceasta sau că va favoriza pe făptuitor, chiar dacă după săvârșirea faptei promisiunea nu este îndeplinită (2)”.

[66] Mihail Udroi, *Drept penal....*, p. 368.

[67] Virgil Rămureanu, *Poziția juridică a intermediarului la infracțiunea de luare și dare de mită*, în „Justiția Nouă” nr. 3/1961, p. 562.

[68] Vasile Papadopol, *Condițiile generale ale participației penale*, în „Revista română de drept” nr. 5/1970, p. 38.

[69] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 481.

[70] Acest articol face referire la condițiile răspunderii penale a persoanei juridice, având următoarea redactare: „Persoana juridică, cu excepția statului și a autorităților publice, răspunde penal pentru infracțiunile săvârșite în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice (1).

Instituțiile publice nu răspund penal pentru infracțiunile săvârșite în exercitarea unei activități ce nu poate face obiectul domeniului privat (2).

Răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea penală a persoanei fizice care a contribuit la săvârșirea aceleiași fapte (3)”.

Pentru detalii, privind analiza conținutului acestei norme juridice, a se vedea: Constantin Mitrache, Cristian Mitrache, *Drept penal român. Partea generală. Conform noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 391-393; Florin Streteanu, *Considerații privind răspunderea penală a persoanei juridice în lumina noului Cod penal*, în lucrarea colectivă „*Noua legislație penală: tradiție, recodificare, reformă, progres juridic*”, vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 70-90.

- [71] Mihail Udroi, *Drept penal...*, p. 368.
- [72] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 106.
- [73] Gina Negruț, *Măsura confiscării...*, p. 220.
- [74] Mihail Udroi, *Drept penal...*, p. 368.
- [75] Vasile Dobrinoiu, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 482; Constantin Duvac, *Luarea de mită...*, p. 107.
- [76] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 107.
- [77] Ionuț Andrei Barbu, *Reflections on the active subject and the essential conditions for the offense of bribe receipt*, în „Journal of Criminal investigations”, vol. V – ISSUE 2/2012, Editura Universul Juridic, București, p. 62.
- [78] Vasile Dobrinoiu, *Noul Cod penal Comentat...*, p. 497.
- [79] A se vedea *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Universul Enciclopedic Gold, ediția a II-a, revăzută și adăugită, București 2009, p. 845.
- [80] Într-o speță, a săvârșit infrafracțiunea de luare de mită, inculpatul care nu întocmea dosarele de pensionare, ci avea, potrivit fișei postului, doar atribuția de a calcula timpul util de muncă, dar care a pretins și primit diverse sume de bani, lăsând să se înțeleagă că el va întocmi dosare de pensionare numai foștilor membri ai C.A.P. care dau sumele respective. A se vedea în acest sens, Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1923/1995, în „Dreptul” nr. 5/1996, p. 129.
- [81] A se vedea Tribunalul Suprem, Secția penală, decizia nr. 1032/1968, în „Revista română de drept” nr. 9/1968, p. 188.
- [82] Petre Dungan, Tiberiu Medean, Viorel Pașca, *Drept penal. Partea specială Prezentare comparativă a noului Cod penal și a Codului penal din 1968*, Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 12.
- [83] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1117/1998, [www. legis.ro](http://www.legis.ro) (accesat la data de 3 august 2015).
- [84] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 2461/1997, în *Culegere de decizii pe anul 1997*, p. 334-336.
- [85] Viorel Pașca, *Luarea de mită (Infrafracțiuni de corupție)*, în *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, vol. II, Vasile Dobrinoiu, Mihai Adrian Hotca, Mirela Gorunescu, Viorel Pașca, Maxim Dobrinoiu, Ilie Pascu, Ioan Chiș, Costică Păun, Norel Neagu, Mircea Constantin Sinescu, Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 181.
- [86] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 108.
- [87] *Dicționarul explicativ al limbii române*, p. 849.
- [88] A se vedea Constantin Bulai, Avram Filipaș, Constantin Mitrache, *Drept penal român, Curs selectiv pentru licență 1997*, Editura Press Mihaela SRL, București, 1997, p. 135.
- [89] Vasile Dobrinoiu, Traian Dima, *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București, 2002, p. 513.
- [90] Tribunalul Municipiului București, secția a II-a penală, decizia nr. 129/1993, în „Dreptul” nr. 9/1994, p. 91.
- [91] Tribunalul Municipiului București, secția a II-a penală, decizia nr. 2254/1984, Vasile Papadopol, Ștefan Daneș, *Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1981-1985*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 186.
- [92] Viorel Pașca, Secția penală, decizia nr. 3563/2000, în „Buletinul jurisprudenței 2000”, p. 250-251.
- [93] Vasile Dobrinoiu, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 483.

- [94] Tribunalul București, secția a II-a penală, decizia nr. 2254/1984, în R3, p. 186.
- [95] Vasile Dobrinou, Traian Dima, *op. cit.*, p. 513.
- [96] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 483.
- [97] *Ibidem*, pp. 483-484.
- [98] A se vedea Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, dec. nr. 6560/2004, în „Revista de drept penal” nr. 1/2006, p. 157.
- [99] Mihail Udroi, *op. cit.*, p. 369.
- [100] Mirela Gorunescu, *Titlul V- Infrațiuni de corupție...*, *cit. supra.*, p. 552.
- [101] Siegfried Kahane, *Abuzul în serviciu prin îngădirea unor drepturi (Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul)*, în *Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială*, vol. IV, Vintilă Dongoroz ș.a., Editura Academiei Române, București, 1972, p. 132.
- [102] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 110.
- [103] Mihail Udroi, *op. cit.*, p. 369.
- [104] Georgina Bodoroncea, Valerian Cioclei, Irina Kuglay, Lavinia Valeria Lefterache, Teodor Manea, Iuliana Nedelcu, Francisca Maria Vasile, *Codul penal. Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, București, 2014, p. 623.
- [105] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1431/1998, în „Dreptul” nr. 12/1999, p. 171.
- [106] Vintilă Dongoroz ș.a., *op. cit.*, vol. IV, p. 133.
- [107] Acest text are următoarea redactare: „Fapta funcționarului public care, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, a urgenta ori a întârzi îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, pretinde ori obține favoruri de natură sexuală de la o persoană interesată direct sau indirect de efectele acelui act de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia ori activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta”.
- [108] Siegfried Kahane, *op. cit.*, p. 133.
- [109] Vintilă Dongoroz ș.a., *op. cit.*, vol. IV, p. 133.
- [110] Există opinia că fapta va constitui abuz în serviciu și nu luare de mită ori de câte ori funcționarul public va motiva destinația și va destina efectiv profitul ilicit primit nu în folos propriu, ci în folosul unității (D. Ciuncan, *Criterii distinctive la unele infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciu*, în „Revista română de drept” nr. 1/1987, p. 43).
- [111] Tribunalul Suceava, secția penală, decizia nr. 19/1986, în „Revista română de drept” nr. 7/1985, p. 73.
- [112] Curtea Supremă de Justiție, secția penală, decizia nr. 1431/1998, în „Revista română de drept” nr. 1/2000, p. 136.
- [113] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, p. 485.
- [114] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 113.
- [115] Siegfried Kahane, *op. cit.*, p. 133.
- [116] Gabriel Ionescu, Iosif Ionescu, *Probleme de drept din jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală 1990-2000*, Editura Juris Argessis, Curtea de Argeș, 2002, p. 410-411.
- [117] Tribunalul Capitalei, secția I penală, decizia nr. 2735/1956, în „Legalitatea populară” nr. 8/1957, p. 956.
- [118] *Expunere de motive*, www.just.ro (accesat la data de 5 august 2015).
- [119] Mihail Udroi, *op. cit.*, p. 370.
- [120] Alexandru Boroi, *Drept penal...*, p. 372.

[121] Mihail Udriou, *Drept penal...*, p. 374; Constantin Duvac, *Luarea de mită...*, p. 116; Siegfried Kahane, *op. cit.*, p. 134.

[122] Acest text are următoarea redactare: „Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică”.

[123] Lucia Moldovan, *op. cit.*, p. 88.

[124] Vintilă Dongoroz ș.a., *op. cit.*, vol. IV, p. 134.

[125] Gheorghe Nistoreanu, Vasile Dobrinou, Alexandru Boroi, Ioan Molnar, Ilie Pascu, Valerică Lazăr, *Drept penal. Partea specială*, Editura Europa Nova, București, 1997, p. 352; Mihail Udriou, *Drept penal...*, p. 374.

[126] Este o formă principală de vinovăție definită în art. 16 alin. (3) Cod penal și reprezintă atitudinea psihică a făptuitorului rezultând din prevederea rezultatului faptei sale și urmărirea acelui rezultat prin săvârșirea faptei ori numai acceptarea acelui rezultat.

[127] Intenția directă [art. 16 alin. (3) lit. a) Cod penal] se caracterizează prin prevederea rezultatului faptei și urmărirea acelui rezultat prin săvârșirea faptei.

[128] Intenția indirectă [art. 16 alin. (3) lit. b) Cod penal] se caracterizează prin prevederea rezultatului de către făptuitor, rezultat care nu mai este urmărit, ci acceptată eventualitatea producerii lui.

[129] Vasile Dobrinou, *Noul Cod penal Comentat...*, 501.

[130] Vintilă Dongoroz ș.a., *op. cit.*, vol. IV, p. 134.

[131] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, 487-488.

[132] Alexandru Boroi, *Drept penal...*, p. 439; Mihail Udriou, *Drept penal...*, p. 375.

[133] Constantin Duvac, *op. cit.*, p. 116.

[134] *Ibidem*, p. 117.

[135] Vasile Dobrinou, *Unele aspecte ale infrațiunii de luare de mită, infrațiune continuată*, în „Revista română de drept” nr. 12/1981, p. 45-49.

[136] Curtea Supremă de Justiție, Secția penală, decizia nr. 532/1995.

[137] Direcția Generală Anticorupție a prezentat bilanțul pe perioada 2003-2006.

Astfel, în ceea ce privește analiza finalității judiciare a cauzelor de corupție instrumentate de D.G.A. de la înființare și până la finele anului 2013 din totalul dosarelor în care s-au efectuat acte procedural pentru perioada 2006-2013, procurorii de caz au emis 2.005 rechizitorii.

Au fost, totodată, pronunțate de către judecători 1.878 hotărâri (în diferite faze ale procesului penal), dintre care 1.091 hotărâri definitive (58%).

În perioada amintită, instanțele de judecată au condamnat în total 2.256 persoane (din care 59% definitiv).

Din rândul acestora, 748 au reprezentat lucrători ai ministerului. Pe parcursul judecății, 46 persoane au fost achitate, dintre care 10 au fost achitate definitiv.

Reprezentative în acest sens sunt condamnările pronunțate de instanțele de judecată în dosarele penale complexe instrumentate de D.G.A., din care enumerăm:

La data de 24.01.2014, Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat sentința penală definitivă în dosarul „Angajările ilegale la I.S.U. Dobrogea”. Astfel, în sarcina celor 19 inculpați s-au dispus 5 condamnări la pedepse de câte 3 ani și 6 luni închisoare cu executare (fostul șef al I.S.U. Constanța și membrii comisiilor de angajare), 13 condamnări la închisoare cu suspendare (de la 1 an și 5 luni până la 2 ani și 6 luni), 1 achitare, precum și anularea a 205 foi de concurs falsificate.

În cazul de amploare „Frontiera” din anul 2011, urmare a probatoriului administrat, la data de 31.01.2014, Curtea de Apel Timișoara a pronunțat sentințe pentru cei 63 inculpați din lotul Moravița 1 (din care 44 lucrători M.A.I.). Astfel, au fost pronunțate 62 condamnări cu pedepse cuprinse între 6 luni închisoare cu suspendare și 4 ani cu executarea pedepsei. Pedepsele pronunțate cumulează 159 ani și 4 luni. De asemenea, persoanele condamnate au fost obligate să plătească despăgubiri de peste 33 milioane lei, reprezentând contravaloarea țigărilor introduse ilegal în țară plus taxele și accizele neplătite.

În dosarul privind lotul Moravița 2 (41 inculpați care nu au ales procedura simplificată), la data de 29.01.2014, Curtea de Apel Timișoara a pronunțat, în primă instanță, 27 de condamnări cu pedepse cuprinse între 3 ani închisoare cu suspendare și 8 ani cu executare. Din cele 27 de persoane, 10 sunt polițiști de frontieră. Pedepsele emise de instanță cumulează peste 117 ani închisoare.

Cercetare penală 2014.

Semnificativ pentru acest segment de activitate profesională este faptul că a crescut nivelul de calitate al actelor de cercetare penală și, pe cale de consecință, a finalității dosarelor penale instrumentate, în anul 2014 fiind inculpate 1.603 persoane (+35%), dintre care 236 lucrători ai M.A.I., 31 cu funcții de conducere și 205 de execuție. <http://www.mai-dga.ro/index.php?l=ro&t=70> / (accesat la data de 20 august 2015).

„Poliția judiciară din cadrul D.G.A a efectuat, în anul 2014 cercetări în 2.414 lucrări și dosare penale, dintre care 1.181 au fost inițiate din sesizare proprie (49% din total), iar 1.233 au fost primite de la structurile de Parchet.

În baza probatoriilor administrate s-a dispus începerea urmăririi penale în 1.023 dosare penale (+61%), dintre care 183 la Direcția Națională Anticorupție, 35 la D.I.I.C.O.T și 805 la structuri teritoriale ale P.Î.C.C.J.

Procurorii de caz au emis rechizitorii în 331 dosare și au încheiat acorduri de recunoaștere a vinovăției în 59 dosare.

În anul 2014, au fost inculpate 1.603 persoane (+35%), dintre care 236 lucrători ai M.A.I., 31 cu funcții de conducere și 205 de execuție.

În ceea ce privește măsurile preventive dispuse, au fost puse în aplicare mandate de arestare față de 251 persoane, dintre care 37 la domiciliu. Totodată, în 31 de dosare s-a dispus controlul judiciar asupra unor inculpați.

În sprijinul activității de cercetare penală, polițiștii D.G.A. din cadrul formațiunii specializate au efectuat 141 acțiuni de prindere în flagrant, care au vizat 158 persoane cercetate pentru fapte de corupție sau asimilate”. www.mai-dga.ro/downloads/Bilant_DGA/Bilant_DGA_2014.pdf. (accesat la data de 20 august 2015).

[138] Acest text are următoarea redactare: Sunt supuse confiscării speciale: a) bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală; b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei faptei prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor; c) bunurile folosite, imediat după săvârșirea faptei, pentru a asigura scăparea făptuitorului sau păstrarea folosului ori a produsului obținut, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor; d) bunurile care au fost date pentru a determina săvârșirea unei faptei prevăzute de legea penală sau pentru a răsplăti pe făptuitor; e) bunurile dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia; f) bunurile a căror deținere este interzisă de legea penală” [alin. (1)].

[139] Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *op. cit.*, 489.